

Huishoudelijk Reglement

Versie juni 2022

The logo for the Dutch political party D66, consisting of a green square with the white text 'D66' inside.

D66

Huishoudelijk Reglement Politieke Partij Democraten 66

Dit Huishoudelijk Reglement is voor het laatst gewijzigd tijdens
Congres 115, gehouden op 18 juni 2022 in Congrescentrum
1931 te 's-Hertogenbosch.

Inhoudsopgave

Huishoudelijk Reglement	5
Hoofdstuk 1 Algemeen.....	5
Artikel 1.1 Begrippen en definities	5
Artikel 1.2 Wijze van besluitvorming	7
Artikel 1.3 Berichtenverkeer	7
Partijpublicaties	7
Artikel 1.4 Partijblad.....	7
Artikel 1.5 Website.....	8
Raadplegingen.....	8
Artikel 1.6 Referendum.....	8
Artikel 1.7 Ledenraadpleging	9
Hoofdstuk 2 Het lidmaatschap.....	10
Artikel 2.1 Aanvang lidmaatschap.....	10
Artikel 2.2 Besluit tot niet-toelating, opzegging of ontzetting	10
Artikel 2.3 Lidmaatschapsrechten.....	10
Artikel 2.4 Schorsing of opschorten lidmaatschapsrechten.....	11
Artikel 2.5 Lidmaatschap politiek bestuurder.....	11
Artikel 2.6 Onverenigbaarheden.....	11
Hoofdstuk 3 Het landelijk congres.....	13
Artikel 3.1 Samenstelling, taken en bevoegdheden van het congres	13
Artikel 3.2 Bijeenroepen congres door Landelijk Bestuur	13
Artikel 3.3 Bijeenroepen congres op verzoek	13
Artikel 3.4 Aankondiging en agenda van het congres.....	13
Artikel 3.5 Voorbereiding van het congres.....	14
Artikel 3.6 Benoeming leden landelijke commissies	14
De Besluitvormingscommissie	14
Artikel 3.7 De landelijke Besluitvormingscommissie.....	14
Artikel 3.8 Bevoegdheden van de Besluitvormingscommissie ten aanzien van moties en amendementen	15
Indienen en publicatie congresvoorstellen, moties en amendementen	15
Artikel 3.9 Moties en amendementen	15
Artikel 3.10 Actuele politieke moties.....	17
Artikel 3.11 Congresvoorstellen	17
Artikel 3.12 Amendementen verkiezingsprogramma's Staten-Generaal en Europees Parlement	17
Artikel 3.13 Publicatie moties en amendementen.....	18
Behandeling en stemming op het Congres en notulen van het Congres	19
Artikel 3.14 De congresvoorzitters.....	19
Artikel 3.15 Stemmingen op het congres	19

Artikel 3.16	De te behandelen teksten.....	19
Artikel 3.17	De wijze van behandeling	19
Artikel 3.18	Voorstellen van orde	20
Artikel 3.19	De notulen van het congres.....	20
Hoofdstuk 4	Het Landelijk Bestuur	21
Artikel 4.1	Samenstelling van het Landelijk Bestuur.....	21
Artikel 4.2	Taken van het Landelijk Bestuur	21
Artikel 4.3	Bevoegdheden van het Landelijk Bestuur.....	22
Artikel 4.4	Ondersteuning partijorganen.....	22
Artikel 4.5	Dispensatiebevoegdheid Landelijk Bestuur	23
Hoofdstuk 5	De vereniging op decentraal niveau	24
Artikel 5.1	De regio	24
Artikel 5.2	De afdeling	25
Artikel 5.3	De deelafdeling	26
Artikel 5.4	De thema-afdeling	26
Artikel 5.5	Projectgroepen	27
Artikel 5.6	De Bestuurdersvereniging	27
Artikel 5.7	Verkiezingen en stemmingen op decentraal niveau	27
Artikel 5.8	Taken en bevoegdheden landelijke partijorganen ten aanzien van het decentraal niveau.....	28
Hoofdstuk 6	Kandidaatstellingen en Verkiezingen	29
	Verkiezingscommissies.....	29
Artikel 6.1	De Landelijke Verkiezingscommissie.....	29
Artikel 6.2	Bevoegdheden van de Landelijke Verkiezingscommissie	29
Artikel 6.3	De decentrale verkiezingscommissie	30
	Kandidaatstellingen.....	31
Artikel 6.4	Kandidaatstelling voor vertegenwoordigend orgaan.....	31
Artikel 6.5	Kandidaatstelling voor besturen en commissies	33
Artikel 6.6	Kandidaatstelling voor het Geschillencollege.....	34
	Landelijke verkiezingen	34
Artikel 6.7	Beslissingen tot deelname aan landelijke verkiezingen.....	34
Artikel 6.8	Informatieplicht Landelijke Verkiezingscommissie.....	35
Artikel 6.9	Profiel lijsttrekker en kandidaten op landelijk niveau.....	35
Artikel 6.10	Verkiezing van de lijsttrekker op landelijk niveau.....	35
Artikel 6.11	Het landelijk lijstadvies.....	36
Artikel 6.12	Verkiezing overige kandidaten op landelijk niveau	36
Artikel 6.13	Tussentijdse en vervoegde verkiezingen.....	36
	Decentrale verkiezingen.....	36
Artikel 6.14	Deelnamebesluit verkiezingen op decentraal niveau.....	36
Artikel 6.15	Verkiezing van de lijsttrekker op decentraal niveau	37
Artikel 6.16	Het Lijstadvies op decentraal niveau.....	38

Artikel 6.17	Verkiezing overige kandidaten op decentraal niveau.....	38
Artikel 6.18	Instellen wethouders- / gedeputeerdecommissie.....	38
Wijze van verkiezingen personen		39
Artikel 6.19	Lijstduwers op de kandidatenlijst.....	39
Artikel 6.20	Voorkeursacties	39
Artikel 6.21	Wijze van verkiezen.....	39
Artikel 6.22	Verkiezing kandidatenlijst en vervulling meerdere gelijke vacatures.....	39
Artikel 6.23	Verkiezing lijsttrekker en vervulling één vacature besturen en commissies .	40
Artikel 6.24	Aantal kandidaten gelijk aan aantal vacatures	41
Hoofdstuk 7	Het Politiek Programma.....	42
Artikel 7.1	Het politieke programma.....	42
Artikel 7.2	De landelijke programmacommissie	42
Artikel 7.3	Taken van de landelijke programmacommissie.....	42
Artikel 7.4	Verkiezingsprogramma voor de Staten-Generaal	42
Artikel 7.5	Verkiezingsprogramma voor het Europees Parlement	43
Hoofdstuk 8	Financiën.....	44
Artikel 8.1	Contributie.....	44
Artikel 8.2	Contributiebetaling	44
Artikel 8.3	Afdracht door politieke ambtsdragers.....	44
Artikel 8.4	Donateurs	44
Artikel 8.5	Financiële verantwoording.....	44
Artikel 8.6	Bijdragen aan regio's en afdelingen.....	45
Artikel 8.7	De landelijke financiële commissie	45
Artikel 8.8	Bevoegdheden van de landelijke financiële commissie.....	45
Artikel 8.9	Financiën op decentraal niveau.....	45
Hoofdstuk 9	Beroep bij het Geschillencollege.....	47
Artikel 9.1	Het instellen van beroep	47
Artikel 9.2	Beroeps- en uitspraaktermijn	47
Artikel 9.3	Het vooronderzoek.....	47
Artikel 9.4	De leden van de behandelende Kamer	48
Artikel 9.5	Zorgvuldige behandeling	48
Artikel 9.6	De uitspraaktermijn.....	48
Artikel 9.7	De uitspraak en het beroep tegen de uitspraak	48
Artikel 9.8	De mededeling van de uitspraak.....	48
Artikel 9.9	Rechtskracht	49
Artikel 9.10	Publicatie op de website.....	49
Hoofdstuk 10	Commissie Integriteitsonderzoeken.....	50
Artikel 10.1	De commissie	50
Hoofdstuk 11	Overgangs- en slotbepalingen.....	51
Artikel 11.1	Publicatie van statuten en reglementen op de website	51

Artikel 11.2	Inwerkingtreding en aanpassing door Besluitvormingscommissie	51
Artikel 11.3	Overgangsbepaling ten behoeve van PS2023	51

Huishoudelijk Reglement

Dit Huishoudelijk Reglement is voor het laatst gewijzigd tijdens Congres 115, gehouden op 18 juni 2022 te 's-Hertogenbosch.

Hoofdstuk 1 Algemeen

Artikel 1.1 Begrippen en definities

1. Dit en geen ander reglement kan worden aangehaald als het "Huishoudelijk Reglement" van de Partij. Tenzij in dit reglement uitdrukkelijk wordt verwezen naar artikelen uit de Statuten, hebben de verwijzingen betrekking op het Huishoudelijk Reglement.
2. In dit reglement wordt verstaan onder de Statuten de Statuten van de Politieke Partij Democraten 66.
3. In dit reglement wordt verstaan onder Partij, de Politieke Partij Democraten 66 als bedoeld in artikel 1 van de Statuten.
4. In dit reglement worden de begrippen gehanteerd in de betekenis van de Statuten en wordt vervolgens verstaan onder:
 - a. **actueel politieke motie:** een politieke motie betreffende een zaak, waarbij zich tussen twee dagen voor sluiting van de gewone politieke moties en dag van indiening van de actueel politieke moties, zoals bepaald in het congresreglement, een politiek feit heeft voorgedaan en waarbij de behandeling van de motie niet kan wachten tot het volgende congres;
 - b. **amendement:** een voorstel tot wijziging van, schrapping van (een deel van), toevoeging aan dan wel in het in z'n geheel vervangen van een voorgelegde tekst;
 - c. **congresleiding:** de gezamenlijke voorzitters van het betreffende congres;
 - d. **décharge:** de ontheffing van een bestuur van de aansprakelijkheid voor het financiële beheer, nadat betrokkene daaromtrent verantwoording heeft afgelegd;
 - e. **digitale stemming:** de stemming via het e-votingssysteem met de mogelijkheid voor leden zonder mailadres om hun stem per post uit te brengen;
 - f. **fungerend voorzitter:** diegene die de feitelijke leiding van een vergadering heeft;
 - g. **gemeentelijke verkiezingen:** verkiezingen voor een gemeenteraad;
 - h. **gewoon lid:** het lid van de Partij;
 - i. **kandidaat:** lid dat zich heeft aangemeld voor een vacature in bestuur of commissie binnen de Partij dan wel voor een vertegenwoordigende functie namens de Partij, die door de verkiezingscommissie is geaccepteerd of reeds door de leden als kandidaat is gekozen;
 - j. **landelijk bureau:** de uitvoeringsorganisatie van het Landelijk Bestuur zoals bedoeld in artikel 4.1 lid 9 van het Huishoudelijk Reglement;
 - k. **landelijke politieke partij:** enige politieke partij of groepering die vertegenwoordigd is in of meedoet aan de verkiezingen voor een van de Kamers van de Staten-Generaal of het Europees Parlement;
 - l. **landelijke programmacommissie:** de programmacommissie als bedoeld in artikel 7.2;
 - m. **landelijke verkiezingen:** verkiezingen voor beide kamers der Staten-Generaal en het Europees Parlement;

- n. **motie:** een voorstel tot het doen van een algemene uitspraak, ofwel een verzoek of een opdracht tot een bepaalde handeling en heeft geen gevolgen voor de formulering van de alsdan ter besluitvorming voorgelegde voorstellen;
 - o. **ondersteuningsverklaring:** de verklaring die een kandidaat nodig heeft bij de kandidaatstelling, afgegeven door een stemgerechtigd lid;
 - p. **overeenkomstig bestuur:** het bestuur als bedoeld in artikel 8, tweede lid, sub b van de Statuten;
 - q. **partijblad:** het partijblad als bedoeld in artikel 1.4;
 - r. **partijorganen:** alle organen van de Partij, die genoemd worden in artikel 8 van de Statuten, dan wel door de in dit artikel genoemde organen zijn ingesteld;
 - s. **provinciale verkiezingen:** verkiezingen voor provinciale staten of andere regionale volksvertegenwoordigingen;
 - t. **schriftelijk:** digitaal of op papier;
 - u. **resolutie:** een voorstel van het Landelijk Bestuur waarin de hoofdlijnen van een politiek programmatisch standpunt zijn vervat, gevormd na gesprekken met leden van de Partij en betrokkenen, dat ter vaststelling voorgelegd wordt aan het congres;
 - v. **vertegenwoordigend orgaan:** een van de volgende organen: Europees Parlement, Eerste Kamer, Tweede Kamer, Provinciale Staten, Algemeen Bestuur van Waterschappen en Gemeenteraden;
 - w. **voordracht:** niet bindende aanbeveling aan het tot verkiezing of benoeming bevoegde orgaan door het daartoe aangewezen orgaan welke minimaal één kandidaat vermeldt en meer dan het aantal te verkiezen of benoemen kandidaten mag vermelden;
 - x. **voorkeursactie:** een communicatie uiting ten gunste van één of meer kandidaten voor een bestuursfunctie dan wel een vertegenwoordigende functie namens de Partij;
 - y. **website:** de website van de Partij als bedoeld in artikel 1.5, dan wel de website van het overeenkomstig organisatieniveau.
5. In dit reglement betekenen de volgende begrippen:
- a. **goedkeuren** respectievelijk **niet goedkeuren:** het zonder aanbrengen van wijzigingen in zijn geheel aanvaarden respectievelijk verwerpen van voorstellen;
 - b. **in overeenstemming met:** dat partijorganen, dan wel partijfunctionarissen inzake de uitoefening van hun taken of bevoegdheden niet eerder kunnen handelen dan nadat daartoe toestemming is verkregen van de met name genoemde andere partijorganen of partijfunctionarissen, zonder dat daarbij deze laatsten aan één van de betrokken ander(en) iets kunnen opleggen, doch wél een veto kan uitspreken;
 - c. **in overleg met:** de partijorganen, dan wel partijfunctionarissen, elk een eigen bevoegdheid of taak hebben, die ze echter niet anders kan uitoefenen dan dat daarover, met behoud van ieders eigen verantwoordelijkheid, afstemming in termen van taakverdeling en coördinatie met de ander(en) is geschied;
 - d. **na overleg met:** dat partijorganen, dan wel partijfunctionarissen, andere organen of functionarissen dienen te horen doch onder volledig behoud van eigen bevoegdheden beslissingen nemen, doch daarbij verplicht zijn de standpunten van die ander(en) in overweging te nemen en daar gemotiveerd op te reageren;
 - e. **vaststellen:** dat de ledenvergadering wijzigingen kan aanbrengen (recht van amendement) in voorstellen.

Artikel 1.2 Wijze van besluitvorming

1. Besluiten worden genomen met een gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen behalve waar het gaat om besluiten over ontbinding van de Partij of een afdeling. Er wordt niet blanco gestemd.
2. Ieder stemgerechtigd lid in het desbetreffende partijorgaan mag slechts één stem uitbrengen. Stemmen kunnen niet worden uitgebracht bij volmacht.
3. Een besluit van een bestuur of een commissie van een ledenvergadering is slechts dan rechtsgeldig indien tenminste de helft van de leden van dat orgaan aan de stemming heeft deelgenomen.
4. Besluitvorming binnen een bestuur, het Geschillencollege of een commissie kan naast op de in dit reglement voorgeschreven wijze ook schriftelijk of telefonisch plaatsvinden.
5. Indien wordt overgegaan tot een digitale stemming worden alle stemgerechtigde leden op het overeenkomstige niveau in de gelegenheid gesteld digitaal hun stem uit te brengen middels het door het Landelijk Bestuur beschikbaar gestelde e-votingsysteem, welke door de Landelijke Verkiezingscommissie respectievelijk Besluitvormingscommissie is goedgekeurd. Leden zonder e-mailadres ontvangen op verzoek een stembiljet per post.
6. Elk besluit genomen door een partijorgaan of commissie wordt desgevraagd aan leden verstrekt, tenzij het besluit in een besloten deel van een vergadering genomen is.
7. Beslissingen van besturen of commissies waartegen beroep openstaat dienen gemotiveerd te zijn. Beroepstermijnen vangen aan met de bekendmaking.

Artikel 1.3 Berichtenverkeer

1. Correspondentie aan een partijorgaan kan geschieden aan het door of namens dit orgaan aangegeven adres van dat orgaan.
2. Ten aanzien van berichten die voor een bepaald tijdstip moeten worden gegeven, geldt dat het bericht voor sluiting van de termijn op het ontvangstadres moet zijn ontvangen. De ontvangstadministratie van het partijorgaan is bindend, tenzij de verzender een eerdere ontvangst kan aantonen.
3. Termijnen langer dan zeven dagen en tegelijkertijd korter dan vier weken die eindigen op een zaterdag of zondag of op een op grond van de Algemene Termijnenwet erkende algemene feestdag worden verlengd tot de eerstvolgende werkdag.
4. Publicatie, bekendmaking en toezending van voorstellen en mededelingen door besturen en commissies kan geschieden via e-mail, post of fax, via het publiceren in het partijblad of via het plaatsen op de website van het betreffende orgaan. Van plaatsing op de website wordt mededeling gedaan per e-mail aan alle leden die hun e-mailadres bij het Landelijk Bureau hebben laten registreren. Indien publicatie, bekendmaking en toezending niet geschieden per post, worden de desbetreffende voorstellen op aanvraag tegen kostprijs aan een lid toegestuurd.

Partijpublicaties

Artikel 1.4 Partijblad

1. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor een regelmatige uitgave van een partijblad, dat gratis aan alle leden wordt toegezonden.
2. Het Landelijk Bestuur kan verantwoordelijkheden voor het partijblad aan een redactieraad mandateren en regelt indien het dat doet, de samenstelling, taak en bevoegdheden van deze redactieraad in een redactiestatuut.

Artikel 1.5 Website

Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor aanwezigheid van de Partij op het internet door middel van een website en door middel van verspreiding van digitale uitgaven via e-mail, die op verzoek kunnen worden toegezonden. Het Landelijk Bestuur is bevoegd deze aanwezigheid gezamenlijk te verzorgen met één of meer van de fracties in een van de Kamers der Staten-Generaal of de delegatie in het Europees Parlement of een ander partijorgaan.

Raadplegingen

Artikel 1.6 Referendum

1. Nadat een ledenvergadering een besluit heeft genomen kan deze ledenvergadering alsmede het verantwoordelijk bestuur eigener beweging binnen zes weken nadat het besluit is genomen een referendum uitschrijven. Het in een referendum voor te leggen besluit kan geen betrekking hebben op wijzigingen van de statuten, huishoudelijk reglement, de begroting of personen.
2. Een referendum ten aanzien van de in het eerste lid genoemde besluiten wordt uitgeschreven uiterlijk vier weken nadat het besluit is genomen en het referendumverzoek bij het bestuur is ingediend. Dit referendumverzoek dient te zijn ondertekend door een van de fracties in een vertegenwoordigend lichaam in het betreffende organisatieniveau. Een referendumverzoek kan ook worden ingediend door:
 - a. op landelijk niveau: ten minste 3% van de stemgerechtigde, of als dit aantal meer is dan 500 leden, ten minste 500 leden;
 - b. op decentraal niveau: ten minste 10% van de stemgerechtigde leden, of als dit aantal meer is dan 50 leden, ten minste 50 leden;

Indien niet binnen twee weken aan het verzoek gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers op kosten van de Partij en met de medewerking van het Landelijk Bureau zelf tot uitschrijven van een referendum overgaan. Overeenstemmende bepalingen uit het standaardreglement voor afdelingen en regio's zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Indien op het tijdstip als bedoeld het tweede lid het quorum als bedoeld in sub b niet gehaald is, krijgen de indieners van een desondanks ingediend verzoek dat is ondertekend door tenminste één procent van de stemgerechtigde leden, een aanvullende termijn van twee weken om het quorum te halen en het verzoek opnieuw in te dienen.
4. Het referendum vindt plaats door middel van een digitale stemming.
5. Hiertoe zendt de Besluitvormingscommissie aan alle stemgerechtigde leden het door de ledenvergadering genomen besluit, de vraagstelling "stemt u in met het bijgevoegde besluit", het advies van het bestuur alsmede een stembiljet.
6. In een zitting binnen 24 uur na sluiting van de digitale stemming bepaalt de Besluitvormingscommissie de uitslag van het referendum. Van deze zitting wordt proces-verbaal opgemaakt. De landelijke Besluitvormingscommissie stelt het model van het proces-verbaal vast. Bij het bepalen van de uitslag worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen die voor sluiting van de digitale stemming zijn ontvangen.
7. Het referendum is slechts geldig indien ten minste tien procent van de stemgerechtigde leden een stembiljet heeft ingezonden.
8. Het resultaat van het referendum is bindend. Hangende de uitslag van het referendum is de uitvoering van het besluit geschorst. Indien het besluit door het referendum wordt verworpen, dan heeft het besluit geen rechtskracht. Wordt het bevestigd, dan werkt het besluit vanaf moment dat de ledenvergadering het besluit nam.

9. De ledenvergadering en het verantwoordelijk bestuur kunnen eigener beweging besluiten ten aanzien van een conceptbesluit inhoudende een politieke stellingname een referendum uit te schrijven. Een referendumverzoek inhoudende een politieke stellingname kan ook worden ingediend door een fractie op het overeenkomstige organisatieniveau, of door:
 - a. op landelijk niveau: ten minste 3% van de stemgerechtigde, of als dit aantal meer is dan 500 leden, ten minste 500 leden;
 - b. op decentraal niveau: ten minste 10% van de stemgerechtigde leden, of als dit aantal meer is dan 50 leden, ten minste 50 leden;Een referendum inhoudende een politieke stellingname wordt uitgeschreven uiterlijk vier weken nadat het referendumverzoek bij het betrokken bestuur is ontvangen. Indien niet binnen twee weken aan het verzoek gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers op kosten van de Partij en met de medewerking van het Landelijk Bureau zelf tot uitschrijven van een referendum overgaan. Overeenstemmende bepalingen uit het standaardreglement voor afdelingen en regio's zijn van overeenkomstige toepassing.
10. Een in een referendum aangenomen besluit geldt als een besluit van de ledenvergadering.

Artikel 1.7 Ledenraadpleging

1. Ieder bestuur is bevoegd over te gaan tot de invoering van de ledenraadpleging. Indien het daartoe overgaat stelt het bestuur een regeling vast, waarin regelingen worden getroffen voor:
 - a. de vereisten waaraan een verzoek om een ledenraadpleging moet voldoen;
 - b. het quorum voor de geldigheid van de uitslag;
 - c. de onderwerpen waarover een ledenraadpleging mogelijk is;
 - d. de wijze waarop de vraagstelling wordt vastgesteld;
 - e. de wijze waarop de informatievoorziening omtrent de ledenraadpleging plaatsvindt;
 - f. de wijze waarop de digitale stemming, zo nodig in afwijking van artikel 1.2, vijfde lid, wordt ingericht.

Hoofdstuk 2 Het lidmaatschap

Artikel 2.1 Aanvang lidmaatschap

1. Het lidmaatschap van de Partij vangt aan na inschrijving in de ledenadministratie. Het Landelijk Bestuur kan binnen een maand na aanmelding beslissen dat de betrokkene geen lid kan worden. In zo'n geval wordt het betreffende lidmaatschap geacht nooit te zijn aangevangen.
2. Het lidmaatschap gaat in op de registratiedatum van ontvangst van de aanmelding, mits de eerste contributiebetaling binnen de gestelde termijnen bij de landelijke penningmeester is binnengekomen, dan wel op het tijdstip van het bestuursbesluit tot toelating. Indien het Landelijk Bestuur op grond van onderzoek besluit tot niet-toelating als lid, wordt een eventueel reeds betaalde contributie gerestitueerd en wordt het lidmaatschap geacht niet te zijn ingegaan.
3. Nadat het lidmaatschap is beëindigd door ontzetting door het Landelijk Bestuur, kan het lidmaatschap slechts opnieuw aanvangen na een uitdrukkelijk besluit tot wedertoelating door het Landelijk Bestuur. Deze bepaling is van overeenkomstige toepassing op degene van wie het lidmaatschap door opzegging door het Landelijk Bestuur is beëindigd. Het Landelijk Bestuur kan voorwaarden verbinden aan het uitdrukkelijke besluit tot wedertoelating.

Artikel 2.2 Besluit tot niet-toelating, opzegging of ontzetting

1. Het besluit tot niet-toelating als lid dient onder vermelding van de gronden in elk geval binnen één maand aan het desbetreffende lid worden bekendgemaakt onder vermelding van de beroepsmogelijkheid.
2. Het besluit tot opzegging of ontzetting als lid - zoals bedoeld in artikel 6, eerste lid, sub c en d van de Statuten - dient onder vermelding van de gronden onverwijld, doch in elk geval binnen één maand aan het desbetreffende lid te worden bekendgemaakt.
3. Het besluit tot ontzetting worden met bericht van ontvangst en onder vermelding van de beroepsmogelijkheid, aan de betrokkene bekendgemaakt.

Artikel 2.3 Lidmaatschapsrechten

1. Met inachtneming van het in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement bepaalde, heeft ieder lid het recht:
 - a. alle ledenvergaderingen bij te wonen, aan de discussie deel te nemen en te stemmen in die vergaderingen waarvan het als zodanig deel uitmaakt. Een lid is slechts stemhebbend in de afdeling of regio waar dit lid woonachtig is en is stemhebbend in maximaal één binnen- of buitenlandse afdeling en de daar bijbehorende regio;
 - b. een stem uit te brengen bij interne verkiezingen over enige vertegenwoordigende functie namens de Partij, bijzondere organen, commissies en raden van de partij en bestuursfuncties van de partij;
 - c. kandidaat te staan voor bestuursfuncties;
 - d. kandidaat te staan voor verkiezing in bijzondere organen, commissies en raden van de Partij;
 - e. kandidaat te staan namens de Partij voor een vertegenwoordigend lichaam;
 - f. bestuursvergaderingen, na voorafgaande melding bij het bestuur, als toehoorder bij te wonen, met dien verstande, dat de fungerend voorzitter in bijzondere gevallen de vergadering geheel of gedeeltelijk besloten kan doen verklaren.
2. De aan het lidmaatschap verbonden rechten zijn niet overdraagbaar en kunnen worden uitgeoefend zodra aan de contributieverplichting is voldaan.

Artikel 2.4 Schorsing of opschorten lidmaatschapsrechten

1. Met inachtneming van de redelijkheid en billijkheid, kan het Landelijk Bestuur besluiten een lid te schorsen of lidmaatschapsrechten gedeeltelijk op te schorten, indien:
 - a. het lid in strijd handelt met de verplichtingen verbonden aan het lidmaatschap;
 - b. het lid de vereniging in serieuze mate schaadt dan wel heeft geschaad; of
 - c. bijzondere omstandigheden hiertoe aanleiding geven.
2. Gedurende de periode dat het lid geschorst is, kunnen de aan het lidmaatschap verbonden rechten niet worden uitgeoefend.
3. Gedurende de periode dat lidmaatschapsrechten gedeeltelijk zijn opgeschort kunnen die specifieke lidmaatschapsrechten niet worden uitgeoefend.
4. Het besluit tot schorsing of opschorting van lidmaatschapsrechten zoals bedoeld in artikel 2.4, eerste lid, dient onder vermelding van de gronden en de duur van de schorsing dan wel opschorting van lidmaatschapsrechten onverwijld, maar uiterlijk binnen één maand aan het desbetreffende lid te worden bekendgemaakt.
5. Tegen het besluit tot schorsing of opschorting van lidmaatschapsrechten, zoals bedoeld in artikel 2.4, eerste lid, staat beroep open bij het Geschillencollege. Gedurende de beroepstermijn blijft de maatregel in stand.

Artikel 2.5 Lidmaatschap politiek bestuurder

Het uitgangspunt is dat een bestuurder die namens de Partij een politiek-bestuurlijke functie bekleedt of gaat bekleden lid is van de Partij dan wel bij benoeming het lidmaatschap van de Partij aangaat. Uitzonderingen op dit uitgangspunt zijn mogelijk in welk geval tussen de bestuurder en de Partij schriftelijke afspraken worden gemaakt over het toepassen van een afdrachtregeling en het onderschrijven van de uitgangspunten van de Partij.

Artikel 2.6 Onverenigbaarheden

1. Het kandidaat zijn voor en vertegenwoordigen van de Partij in enig vertegenwoordigend orgaan is onverenigbaar met het lidmaatschap van enige andere landelijke politieke partij dan wel van enige politieke partij of groepering, specifiek voor dat vertegenwoordigend orgaan.
2. Het kandidaat zijn voor en het lidmaatschap van enig bestuursorgaan binnen de Partij is onverenigbaar met het lidmaatschap van enige andere landelijke politieke partij dan wel van enige politieke partij of groepering, specifiek voor het vertegenwoordigend orgaan op overeenkomstig niveau.
3. Het lidmaatschap van het Europees Parlement, de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, provinciale staten, openbare lichamen en gemeenteraden, dan wel ander direct gekozen vertegenwoordigende functie is onderling onverenigbaar. Daarnaast zijn politiek-bestuurlijke functies, zoals wethouder, burgemeester, Commissaris van de Koning, Gedeputeerde, dijkgraaf, leden dagelijks bestuur waterschappen, staatssecretaris of minister onverenigbaar met volksvertegenwoordigende functies in een andere bestuurslaag.
4. Het lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam is onverenigbaar met het lidmaatschap van het bestuur op overeenkomstig niveau.
5. Het lidmaatschap van de verkiezingscommissie is op overeenkomstig niveau onverenigbaar met het kandidaat zijn voor een vertegenwoordigend lichaam en het lidmaatschap van een lijstadviescommissie op hetzelfde niveau. Het kandidaat zijn schorst het lidmaatschap van de commissie op tot het moment van vaststelling van de uitslag van de verkiezing. Op landelijk niveau is het lidmaatschap van de verkiezingscommissie onverenigbaar met het lidmaatschap van het Landelijk Bestuur.

Na vaststelling van de uitslag van de interne verkiezingen kan een lid van de verkiezingscommissie desgewenst als lijstduwer door het bestuur, met instemming van de ledenvergadering, worden toegevoegd aan de definitieve kandidatenlijst.

6. Het lidmaatschap van een bestuur is onverenigbaar met het lidmaatschap van een bestuur op enig ander niveau, met uitzondering van het bestuur van een thema-afdeling.
7. De verkiezingscommissie kan niet in het geheel uit leden van het bestuur uit de eigen bestuurseenheid bestaan.
8. Indien een lid van een bestuur zich kandideert voor een vertegenwoordigend orgaan op hetzelfde niveau, worden de werkzaamheden van het bestuurslid opgeschort gedurende de interne verkiezing.
9. Het lidmaatschap van de lijstadviescommissie is op overeenkomstig niveau onverenigbaar met de interne kandidatuur voor een vertegenwoordigend lichaam.
10. Het lidmaatschap van de landelijke verkiezingscommissie, besluitvormingscommissie, financiële commissie, geschillencollege en enig ander landelijke commissie is onderling onverenigbaar.

Hoofdstuk 3 Het landelijk congres

Artikel 3.1 Samenstelling, taken en bevoegdheden van het congres

1. De landelijke ledenvergadering (het congres) wordt gevormd door de leden van de Partij.
2. Het congres heeft tenminste tot taak:
 - a. het kiezen van de leden van het Landelijk Bestuur en de commissies van de ledenvergadering;
 - b. het vaststellen van de landelijke verkiezingsprogramma's;
 - c. het vaststellen van de begroting, alsmede het goedkeuren van de jaarrekening en voorts overige politieke, organisatorische en financiële besluiten te nemen;
 - d. het kiezen van de leden van het Geschillencollege, de Financiële Commissie, de Landelijke Verkiezingscommissie, de Besluitvormingscommissie en enig andere commissie van de ledenvergadering, als nader bij of krachtens dit reglement geregeld;
 - e. het vaststellen van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement;
 - f. het vaststellen van de jaarlijkse contributieverplichting en het vaststellen van de jaarlijkse verdeling van de financiële bijdrage van het Landelijk Bestuur over de regio's en afdelingen;
 - g. het op voorstel van het Landelijk Bestuur besluiten tot het aangaan of beëindigen van het lidmaatschap van andere verenigingen, daaronder begrepen internationale verenigingen van partijen en Europese politieke partijen.

Artikel 3.2 Bijeenroepen congres door Landelijk Bestuur

1. Het congres wordt tenminste tweemaal en indien wenselijk vaker per jaar door het Landelijk Bestuur bijeengeroepen.
2. Het Landelijk Bestuur kan om zwaarwegende redenen en op basis van een gemotiveerd besluit het congres in speciale zitting bijeenroepen om over één of meer geagendeerde onderwerpen te beraadslagen. De speciale zitting volgt de gebruikelijke vergaderwijze van een congres, met uitzondering van de termijnen en vereisten in dit artikel en de artikelen 3.9 tot en met 3.13. De besluitvormingstermijnen worden door het Landelijk Bestuur bij congresreglement geregeld. De agenda van de speciale zitting en het congresreglement zijn uiterlijk één week voor de aanvang in het bezit van de leden. De leden bijeen in speciale zitting kunnen rechtsgeldige besluiten nemen.

Artikel 3.3 Bijeenroepen congres op verzoek

1. Voorts wordt het congres ter behandeling van een of meer aangegeven onderwerpen binnen drie maanden bijeengeroepen op verzoek van:
 - a. een van de Kamerfracties van de Partij dan wel de delegatie van de Partij in het Europees Parlement;
 - b. tenminste twee regionale ledenvergaderingen;
 - c. ten minste vijf procent van de stemgerechtigde leden, of als dit aantal meer is dan 750 leden, ten minste 750 leden;
 - d. de landelijke financiële commissie in het geval een besluit volgens artikel 8.8, vierde lid naar het oordeel van de commissie de Partij in financiële problemen kan brengen.
2. Indien niet binnen twee weken aan het verzoek gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers op kosten van de Partij en met de medewerking van het Landelijk Bureau zelf tot die bijeenroeping overgaan op de wijze waarop het Landelijk Bestuur het congres bijeenroept.

Artikel 3.4 Aankondiging en agenda van het congres

1. Het tijdstip van een congres, het tijdstip waarop de voorstellen beschikbaar zijn en de termijnen waarbinnen moties en amendementen kunnen worden ingediend worden zo mogelijk tenminste zes maanden tevoren via de website aan de leden bekend gemaakt. Indien er tijdens het congres een verkiezingsprogramma wordt vastgesteld, dan maakt

de Besluitvormingscommissie zo mogelijk zes maanden van tevoren via de website van D66 een tijdpad voor de behandeling hiervan bekend. Het Landelijk Bestuur stelt uiterlijk vijf weken voor het congres de concept-congresagenda vast.

2. De concept-congresagenda en het congresreglement worden uiterlijk vijf weken voor het congres op de website gepubliceerd. Deze aankondiging geldt als uitnodiging voor het congres.
3. De Besluitvormingscommissie bepaalt hoeveel tijd er ingeruimd wordt in de concept-agenda voor besluitvorming. Zij treedt hierover in overleg met het Landelijk Bestuur.

Artikel 3.5 Voorbereiding van het congres

Het Landelijk Bestuur bereidt de besluitvorming op het congres voor en is belast met:

- a. het (doen) vervaardigen van concept voorstellen die aan het congres worden voorgelegd;
- b. het tijdig vaststellen en publiceren van een congresreglement;
- c. het tijdig beschikbaar stellen van deze concept voorstellen aan de partijorganen en leden;
- d. de organisatorische maatregelen die noodzakelijk zijn om een verantwoorde besluitvorming op het congres te bevorderen, waaronder begrepen de tijdige consultatie van de landelijke Besluitvormingscommissie, in het bijzonder voorafgaande aan de vaststelling van het congresreglement.

Artikel 3.6 Benoeming leden landelijke commissies

1. Het congres benoemt de leden van de landelijke Besluitvormingscommissie, de landelijke financiële commissie, de Landelijke Verkiezingscommissie en het Geschillencollege. Deze commissies hebben minimaal drie en maximaal zeven leden en het Geschillencollege minimaal zeven en maximaal vijftien leden. De voorzitters van deze organen zijn verantwoordelijk voor het functioneren van het betreffende orgaan, leggen jaarlijks verantwoording af aan het congres en voeren namens het betreffende orgaan het overleg met het Landelijk Bestuur.
2. Indien het congres een commissie of een adviesraad instelt, omschrijft het in zijn besluit de taak, samenstelling en bevoegdheden van deze commissie en kiest het de voorzitter en de leden ervan. Een commissie ad hoc bestaat uit een oneven aantal leden en blijft werkzaam tot verslag aan de leden is uitgebracht via website, Democraat of congres.

De Besluitvormingscommissie

Artikel 3.7 De landelijke Besluitvormingscommissie

1. De landelijke Besluitvormingscommissie heeft tot taak:
 - a. advisering van het Landelijk Bestuur omtrent op te nemen agendapunten, voortkomend uit voorafgaande besluiten van de ledenvergadering;
 - b. bewaking van de procedures inzake de besluitvorming, zoals tijdige publicatie van congresstukken door het Landelijk Bestuur;
 - c. het toetsen van de technische conformiteit van moties en amendementen aan de voorschriften die het Huishoudelijk Reglement ter zake stelt;
 - d. vaststellen van besluiten van het congres ten behoeve van het Landelijk Bestuur en deze verwerken in actiepuntenlijsten;
 - e. bewaken van de uitvoering van besluiten van het congres door het Landelijk Bestuur.
2. Indien het congres een besluit neemt dat naar het oordeel van de commissie in strijd is met de Statuten of het Huishoudelijk Reglement, dan schorst de commissie dit besluit. Beroep staat uitsluitend open voor indieners van het voorstel dat leidde tot het geschorst besluit. Indien de termijn, als bedoeld in artikel 9.2, eerste lid, is verstreken en geen beroep is aangetekend, dan is het besluit van het congres nietig verklaard.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 3.16, tweede lid, kunnen leden van de commissie zelf geen moties en/of amendementen op voorstellen indienen.
4. De commissie heeft bovendien tot taak:

- a. instrueren van regio's en afdelingen omtrent besluitvormingsprocedures, zoals zorg dragen, dat amendementen zich richten op essentiële punten van besluitvorming;
- b. bewaken samenhang Statuten en Huishoudelijk Reglement.

Artikel 3.8 Bevoegdheden van de Besluitvormingscommissie ten aanzien van moties en amendementen

1. De Besluitvormingscommissie heeft het recht om:
 - a. amendementen en moties te weigeren, omdat ze niet aan de technische voorschriften voldoen, zoals vormgeving, sluitingstermijn of wanneer amendementen als moties worden ingediend;
 - b. moties te weigeren op advies van het Landelijk Bestuur omdat ze niet voldoen aan de voorwaarde opgenomen in artikel 3.9, zevende lid. De Besluitvormingscommissie kan aan de indieners een termijn stellen om alsnog aan die voorwaarde te voldoen; sub a is van overeenkomstige toepassing;
2. Indien een motie of amendement door de Besluitvormingscommissie wordt geweigerd, ontvangen de indieners hiervan na de in artikel 3.9, zesde lid, vermelde sluitingsdatum schriftelijk bericht. Uiterlijk 72 uur na verzending van het bericht van weigering van een motie of amendement kan beroep worden ingesteld bij het Geschillencollege, dat uiterlijk binnen zeven werkdagen uitspraak doet.
3. Voorts heeft de Besluitvormingscommissie het recht om:
 - a. indieners van moties en amendementen met gelijke strekking of die zich in dezelfde richting uitlaten, de opdracht geven deze moties en amendementen ineen te voegen ten behoeve van een verantwoorde besluitvorming. De Besluitvormingscommissie kan een termijn stellen aan het vervullen van deze opdracht. Indien niet aan deze opdracht wordt voldaan, mag de Besluitvormingscommissie de betreffende amendementen en moties op eigen initiatief technisch ineenvoegen;
 - b. de volgorde waarin de moties en amendementen op de congresvoorstellen in behandeling en stemming worden genomen aan te geven, zowel in de (digitale) congreskrant als tijdens het congres.
 - c. amendementen als redactioneel voor te leggen aan het congres;
 - d. het congres te adviseren.

Indienen en publicatie congresvoorstellen, moties en amendementen

Artikel 3.9 Moties en amendementen

1. Behoudens het in het Huishoudelijk Reglement bepaalde ten aanzien van de jaarrekening kunnen met betrekking tot alle geagendeerde congresvoorstellen moties en/of amendementen worden ingediend.
2. Voor publicatie van verkiezingsprogramma's voor de Staten-Generaal en het Europees Parlement geldt een afwijkende regeling, deze is vastgelegd in artikel 3.12.
3. Moties en amendementen kunnen worden ingediend:
 - a. bij besluit van een ledenvergadering van een regio, (deel)afdeling of geregistreerde thema-afdeling. Dit besluit dient in een vergadering of na digitale stemming tot stand te zijn gekomen. Een proces-verbaal van de besluitvorming dient te worden overlegd. De opkomst tijdens deze stemming dient ten minste 4% van de stemgerechtigde leden van de betreffende regio, (deel)afdeling of geregistreerde thema-afdeling te zijn, of indien dit aantal meer is dan het aantal zoals bedoeld in sub b, ten minste het aantal zoals bedoeld in sub b te zijn.
 - b. door ten minste 0,125% van de stemgerechtigde leden;
 - c. het Landelijk Bestuur.

De peildatum voor het aantal stemgerechtigde leden en het daaruit voortvloeiende aantal benodigde ondersteuningsverklaringen, zoals bedoeld in artikel 3.9 lid 3 sub b, wordt door de Landelijke Besluitvormingscommissie vastgesteld en gepubliceerd bij het overzicht van aangenomen en verworpen congresvoorstellen, moties en

- amendementen, zoals bedoeld in artikel 3.19 lid 2. Artikel 3.11 vierde lid is van overeenkomstige toepassing.
4. De moties en de amendementen dienen te worden opgesteld volgens een in het congresreglement vastgelegd model. Moties mogen niet langer zijn dan 300 woorden. De toelichting op een amendement mag niet langer zijn dan 100 woorden.
 5. Voor de indiening van amendementen op verkiezingsprogramma's voor de Staten-Generaal of het Europees Parlement geldt een afwijkende regeling, deze is vastgelegd in artikel 3.12.
 6. Moties en amendementen met betrekking tot de geagendeerde congresvoorstellen dienen uiterlijk op de in het congresreglement aangegeven tijdstippen voor het congres bij het Landelijk Bureau te worden ingediend met dien verstande dat de periode tot het indienen van de moties en de amendementen inzake congresvoorstellen als bedoeld in lid 1, uiterlijk twee weken voor de aanvang van het congres eindigt.
 7. Moties met betrekking tot algemene huishoudelijke aangelegenheden van de Partij, algemene organisatorische moties genaamd, alsmede algemene politieke moties, kunnen op de gebruikelijke wijze in de ledenvergadering aan de orde worden gesteld. De betreffende moties worden tijdens de algemene ledenvergadering bij dit agendapunt behandeld. Moties of resoluties die bij aanneming als gevolg hebben dat een begrotingspost wordt overschreden dienen vergezeld te gaan van een amendement op de begroting dan wel een voorstel tot wijziging van de begroting.
 8. Moties die naar het oordeel van de Besluitvormingscommissie de strekking van een amendement hebben, worden als amendement in behandeling genomen. Zo nodig geeft zij de indieners de gelegenheid om hun voorstel te herformuleren binnen een door de commissie te stellen termijn. Voorstellen om agendapunten te schrappen zijn buiten de orde.
 9. Het Landelijk Bestuur heeft de bevoegdheid aangenomen amendementen, die qua taal en stijl niet passen binnen de tekst van een politiek congresvoorstel, aan te passen zonder dat de inhoud gewijzigd wordt. Het Landelijk Bestuur heeft voorts de opdracht om de volgens dit reglement niet-amendeerbare tekstdelen van het verkiezingsprogramma aan te passen op basis van de besluitvorming door het congres voor de aldus aangepaste tekst. Deze bevoegdheid kan het Landelijk Bestuur mandateren aan de landelijke programmacommissie.
 10. Onverminderd het bepaalde in artikel 3.16, tweede lid, heeft het Landelijk Bestuur het recht om naar aanleiding van ingediende moties en amendementen wijzigingsvoorstellen ten aanzien van congresvoorstellen, moties, amendementen, waaronder begrepen amendementen op ingediende moties, in te dienen. Het draagt er zorg voor dat deze voorstellen in een congresboek zijn opgenomen.
 11. De Besluitvormingscommissie kan besluiten de bespreking van algemene politieke moties te doen door middel van deelsessies. Deze werkwijze wordt dan vermeld in het congresreglement
 12. De wijze van behandeling geschiedt conform artikel 3.17 waarbij:
 - a. de congresvoorzitters optreden als sessievoorzitters, danwel sessievoorzitters aanwijzen;
 - b. de besluitvormingscommissie een afvaardiging per sessie stuurt;
 13. Na bespreking van de betreffende motie zal de sessievoorzitter de motie in stemming brengen.
 - a. Indien de motie door meer dan 70% van de aanwezigen wordt gesteund, dan wordt aan de plenaire vergadering voorgesteld deze motie zonder verdere behandeling in stemming te brengen;
 - b. Indien de motie door minder dan 30% van de aanwezigen wordt gesteund, dan wordt aan de plenaire vergadering voorgesteld deze motie zonder verdere behandeling in stemming te brengen;
 - c. Indien meer dan 30% maar minder dan 70% van de aanwezigen de motie steunt, dan zal de motie in de plenaire sessie behandeld worden, voordat deze in stemming wordt gebracht.
 14. Het Landelijk Bestuur kan, beargumenteerd, voorstellen om een motie in de plenaire sessie alsnog te behandelen.

Artikel 3.10 Actuele politieke moties

1. Moties, die betrekking hebben op actuele politieke situaties zoals gedefinieerd in artikel 1.1, lid 4 sub a, kunnen op elk congres worden ingediend op een in het congresreglement bepaald tijdstip. De onderbouwing voor beide criteria dient door de indiener te worden aangedragen in de overwegingen van de motie. De Besluitvormingscommissie besluit of aan deze voorwaarden is voldaan. Zo nee, dan bericht zij binnen 24 uur na sluiting van de indieningstermijn de indieners. Deze hebben 24 uur om tegen dit besluit in beroep te gaan, waarna het Geschillencollege binnen 48 uur uitspraak dient te doen.
2. Een actuele politieke motie dient te worden ondersteund door tenminste vijftien stemgerechtigde leden van de Partij of te zijn aangenomen door een afdelings- of regionale ledenvergadering.
3. De Besluitvormingscommissie verifieert of aan de in het eerste en tweede lid genoemde voorwaarden is voldaan en stelt het congres in kennis van de correct ingediende moties.
4. Over geagendeerde congresvoorstellen kunnen geen actuele politieke moties worden ingediend.
5. Indien tijdens het congres door of vanwege het Landelijk Bestuur deelbijeenkomsten worden georganiseerd kunnen naar aanleiding van het aldaar besprokene politieke moties worden ingediend. Het tweede en derde lid zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 3.11 Congresvoorstellen

1. De congresvoorstellen worden uiterlijk vijf weken voor het congres op de website gepubliceerd.
2. Het Landelijk Bestuur maakt de data, die op grond van dit artikel en de artikelen 3.9, 3.10 en 3.12 voor dit congres gelden, op de website bekend.
3. Het Landelijk Bestuur heeft het recht naar aanleiding van de discussie op het congres congresvoorstellen te formuleren en aan datzelfde congres ter besluitvorming voor te leggen.
4. Congresvoorstellen kunnen behalve door het Landelijk Bestuur ook worden ingediend bij besluit van een (deel)afdeling, regio of geregistreerd thema-afdeling.
5. Een congresvoorstel als bedoeld in het vierde lid dient uiterlijk tien weken voor het congres bij het Landelijk Bestuur binnen te zijn. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor agendering, maar kan aan het congres voorstellen een dergelijk congresvoorstel niet of op een later congres in behandeling te nemen.

Artikel 3.12 Amendementen verkiezingsprogramma's Staten-Generaal en Europees Parlement

1. Uiterlijk tien weken voorafgaand aan het congres wordt het concept verkiezingsprogramma door de programmacommissie gepubliceerd. Tegelijk start de periode waarbinnen amendementen kunnen worden ingediend.
2. De periode om amendementen in te dienen bedraagt ten minste vier weken.
3. Na sluiting van deze termijn beoordeelt de Besluitvormingscommissie de ontvangen amendementen conform artikel 3.9. De geaccepteerde amendementen worden vervolgens door de Besluitvormingscommissie in categorieën ingedeeld:
 - a. amendementen die alleen tekstueel van aard zijn;
 - b. amendementen op punten die zeer bepalend zijn voor de Partij, dan wel de koers van het programma ingrijpend wijzigen;
 - c. amendementen die inhoudelijk zijn van aard, maar niet op punten die zeer bepalend zijn voor de Partij, dan wel de koers van het programma ingrijpend wijzigen.
4. De amendementen die alleen tekstueel van aard zijn worden aan de programmacommissie aangeboden. De programmacommissie verwerkt deze amendementen met inachtneming van artikel 3.9, negende lid. Amendementen op punten die zeer bepalend zijn voor de Partij, dan wel de koers van het programma

ingrijpend wijzigen, worden ter behandeling aan het congres voorgelegd. Overige amendementen worden eerst via een e-voting aan de leden voorgelegd.

5. De Besluitvormingscommissie maakt binnen 14 dagen na sluiting van de periode om amendementen in te dienen aan de indieners bekend in welke categorie hun amendementen vallen.
6. De amendementen die via e-voting aan de leden worden voorgelegd worden door het Landelijk Bestuur voorzien van een advies en kan dit advies voorzien van een motivatie van maximaal 100 woorden. De indieners kunnen in maximaal 100 woorden een reactie geven op het advies. De Besluitvormingscommissie stelt termijnen vast waarbinnen deze toelichtingen dienen te worden ingediend.
7. In de digitale stemming wordt de stemgerechtigde leden gevraagd of zij voor of tegen het betreffende amendement zijn, waarbij geldt dat minimaal 1% van de stemgerechtigde leden aan de stemming op het specifieke amendement moet hebben deelgenomen. Indien de opkomst van 1% bij een specifiek amendement niet gehaald wordt, vervalt het amendement. Er wordt gestemd met een gewone meerderheid.
8. Binnen 48 uur na sluiting van de e-voting wordt de uitslag in een zitting door de Besluitvormingscommissie vastgesteld. De uitslag wordt binnen 24 uur na de zitting op de website gepubliceerd.
9. Indieners kunnen tot maximaal 48 uur na sluiting van de e-voting beroep instellen bij het geschillencollege, indien er sprake is van procedurele onvolkomenheden die tot een aanmerkelijk andere uitslag zouden kunnen leiden.
10. In het geval van vervroegde verkiezingen is de Besluitvormingscommissie bevoegd om, in overleg met het Landelijk Bestuur, de termijnen zoals bedoeld in lid 1 en 2 te verkorten. Zij besluit hier alleen toe indien door de termijn waarbinnen de vervroegde verkiezing plaatsvindt handhaving van de geldende termijnen tot praktische bezwaren leidt.
11. In het geval van vervroegde verkiezingen is de Besluitvormingscommissie bevoegd om, in overleg met het Landelijk Bestuur, de procedure omtrent e-voting amendementen over te slaan. Alle amendementen op het verkiezingsprogramma worden in dat geval behandeld conform artikel 3.9. De Besluitvormingscommissie besluit hier alleen toe indien door de termijn waarbinnen de vervroegde verkiezing plaatsvindt het houden van een e-voting tot praktische bezwaren leidt.

Artikel 3.13 Publicatie moties en amendementen

1. De niet geweigerde moties en amendementen worden gepubliceerd op de in het tweede lid vervatte wijze. Door of namens het Landelijk Bestuur en, indien van toepassing, de financiële commissie kan bij publicatie van de amendementen worden aangegeven, waar het zwaartepunt van de discussie ligt. Bij de publicatie van moties en amendementen kan het Landelijk Bestuur een aanbeveling vermelden.
2. Moties en amendementen met betrekking tot voorstellen voor verkiezingsprogramma's, Statuten en Huishoudelijk Reglement, contributieregeling en regio- en afdelingsbijdrageregelingen, alsmede de gegevens met betrekking tot de kandidaatstelling voor besturen en commissies die door het congres worden gekozen, worden uiterlijk drie dagen voor het congres op de website gepubliceerd en op de eerste dag van het congres aldaar beschikbaar gesteld. Actuele politieke moties, moties met betrekking tot de jaarrekening en moties en amendementen met betrekking tot de congresbegroting, alsmede eventuele aanvullingen op de in de vorige zin bedoelde publicatie zijn op de eerste dag van het congres beschikbaar. In geval van voorstellen, die conform artikel 3.11, derde lid, op het congres worden geformuleerd, geschiedt publicatie op een door het Landelijk Bestuur te bepalen en in het congresreglement vermeld tijdstip op het congres.
3. De Besluitvormingscommissie beslist over nummering en volgorde van plaatsing van moties en amendementen in de (digitale) congreskrant. Bij algemene politieke moties wordt de volgorde bepaald gehoord het Landelijk Bestuur en de Tweede Kamerfractie en waar van toepassing de Eurofractie. De door de indieners van moties en amendementen aangewezen contactpersonen (minimaal twee) dienen tussen de

sluitingsdatum voor indiening en de aanvang van het congres telefonisch en per e-mail bereikbaar te zijn voor overleg met Besluitvormingscommissie en Landelijk Bestuur.

Behandeling en stemming op het Congres en notulen van het Congres

Artikel 3.14 De congresvoorzitters

Het congres wordt geleid door een oneven aantal voorzitters, die door het Landelijk Bestuur zijn aangewezen uit de leden die niet functioneel betrokken zijn bij het congres. Bij de behandeling van een onderwerp waarbij een der voorzitters uit hoofde van enigerlei partijfunctie persoonlijk is betrokken, treedt deze niet op als fungerend voorzitter zolang deze behandeling duurt. In de gevallen betreffende de gang van zaken op het congres waarin het Huishoudelijk Reglement niet voorziet, beslissen de gezamenlijke voorzitters. De fungerend voorzitter van het congres heeft het recht spreektijd te verdelen en te beperken. De beslissingen van de voorzitters zijn bindend behoudens onmiddellijk beroep op het congres, dat daarover stemt zonder discussie.

Artikel 3.15 Stemmingen op het congres

1. Met inachtneming van het gestelde in artikelen 6.4, 6.5 en 6.6, geschiedt stemming over personen op een wijze vastgesteld door de Landelijke Verkiezingscommissie.
2. Over zaken wordt gestemd op een door de congresleiding te bepalen wijze. Indien geen der aanwezige leden stemming wenst, kan het congres bij acclamatie een besluit nemen.
3. Een congres begint met de aanwijzing van een stemcommissie op voordracht van de voorzitters.
4. De besluitvormingscommissie registreert de uitgebrachte stemmen, beslist zonder beroep over de geldigheid van de uitgebrachte stemmen, constateert de uitslag van de stemming en legt de uitslag van de stemming vast in een proces-verbaal. De besluitvormingscommissie kan besluiten tot herstemming over te gaan.

Artikel 3.16 De te behandelen teksten

1. Wanneer indieners van moties en/of amendementen wijzigingen aanbrengen in hun voorstellen, dienen zij de Besluitvormingscommissie en de congresleiding hiervan direct in kennis te stellen.
2. De Besluitvormingscommissie heeft het recht om voor een heldere besluitvorming tijdens het congres moties en amendementen in te dienen. Het Landelijk Bestuur heeft het recht om, gehoord de discussie, tijdens het congres moties en amendementen in te dienen. Over het in behandeling nemen van ten congresse ingediende LB-moties of amendementen beslist het congres direct voorafgaand, op gemotiveerd voorstel van de Besluitvormingscommissie.
3. Over niet in de agenda opgenomen onderwerpen kunnen geen besluiten worden genomen.

Artikel 3.17 De wijze van behandeling

De behandeling van moties en amendementen, geschiedt als volgt:

- a. de door de indieners aangewezen woordvoerder geeft desgewenst een beknopte toelichting;
- b. door of namens het Landelijk Bestuur wordt desgewenst een advies over het voorstel gedaan;
- c. de congresleiding verleent gedurende een door haar te bepalen tijd het woord aan anderen dan de indieners of het Landelijk Bestuur die zich vóór een door haar te bepalen tijdstip als spreker hebben aangemeld. De congresleiding kan hiervoor sprekerslijsten hanteren;
- d. de congresleiding geeft desgewenst en indien noodzakelijk de woordvoerder van de indieners de gelegenheid tot een reactie op hetgeen over het voorstel naar voren is gebracht; bij ontrading van een voorstel, amendement of motie door het Landelijk Bestuur, krijgt de indiener in ieder geval een "tweede ronde";

- e. indien naar het oordeel van de congresleiding noodzakelijk krijgt ook het Landelijk Bestuur de gelegenheid tot een reactie;
- f. de congresleiding brengt de amendementen in stemming op volgorde van hun ingrijpendheid zoals door de Besluitvormingscommissie in het congresboek aangegeven;
- g. de congresleiding brengt de moties en/of resoluties met betrekking tot een bepaald agendapunt in de door de Besluitvormingscommissie in het congresboek vermelde volgorde in stemming, echter niet dan nadat alle moties en/of resoluties bij het betreffende agendapunt zijn toegelicht op de wijze onder sub a tot en met sub d, geregeld; bij actuele politieke moties dient de vergadering afzonderlijk en zonder toelichting of debat te beslissen of die motie in behandeling wordt genomen;
- h. over het in behandeling nemen van de actuele politieke moties beslist het congres aan het begin van het agendapunt op voorstel van de Besluitvormingscommissie zonder toelichting of discussie;
- i. het Landelijk Bestuur kan aan maximaal twee actuele politieke moties een hogere prioriteit toekennen dan aan de overige actuele politieke moties. Deze worden behandeld voor de overige actuele politieke moties;
- j. actuele politieke moties worden voor het overige behandeld in de door de Besluitvormingscommissie vastgestelde volgorde. De congresleiding bepaalt de spreektijd per actuele politieke motie, zodanig dat binnen de geagendeerde tijd voor het agendapunt alle actuele politieke moties aan de orde kunnen komen.

Artikel 3.18 Voorstellen van orde

1. Voorstellen van orde kunnen tijdens het congres uitsluitend worden ingediend omtrent:
 - a. verdeling spreektijd;
 - b. de wijze van behandeling van en besluitvorming over agendapunten, en daarbinnen de subagendapunten, alsmede over beslispunten, en daarbinnen de sub-beslispunten;
 - c. vaststelling of een agendapunt, dan wel een subagendapunt, een beslispunt dan wel een subbeslispunt, voldoende is behandeld en rijp voor besluitvorming is.
2. Ieder lid kan voorts op de volgende gronden een ordevoorstel indienen om een actuele politieke motie niet in behandeling te nemen:
 - a. naar de mening van het lid betreft de actuele politieke motie geen actuele zaak, dat wil zeggen het betreft geen zaak die op het volgende congres naar verwachting achterhaald zou zijn;
 - b. naar de mening van het lid betreft de actuele politieke motie een zaak waarover voorstudie gewenst is, alvorens tot besluitvorming in een congres te komen.

Het congres beslist zonder voorafgaande discussie.
3. Indien het congres de behandeling van enig deel van een agendapunt naar een later tijdstip binnen het aan de orde zijnde agendapunt verschuift, worden de hierop betrekking hebbende moties en/of amendementen automatisch aangehouden tot de feitelijke behandeling.
4. Indien het onderhavige agendapunt inmiddels gewijzigd wordt, bepaalt de indiener/ster van de motie of het amendement bij de behandeling ervan of deze/dit nog onderwerp van de beraadslaging dient uit te maken.
5. In alle gevallen betreffende de gang van zaken tijdens het congres, waarin de Statuten en het Huishoudelijk Reglement niet voorzien, beslist de congresleiding.

Artikel 3.19 De notulen van het congres

1. Een geluidsopname van het congres is een week na het congres beschikbaar en kan op het Landelijk Bureau ter raadpleging worden nageluisterd.
2. Het Landelijk Bestuur publiceert zo spoedig mogelijk na het congres op de website korte samenvattingen van de behandelde agendapunten en de Besluitvormingscommissie een overzicht van de aangenomen en verworpen congresvoorstellen, moties en amendementen.
3. De Landelijke Verkiezingscommissie publiceert een overzicht van de vervulde vacatures en de uitslag van de stemming bij deze betreffende vacatures.

Hoofdstuk 4 Het Landelijk Bestuur

Artikel 4.1 Samenstelling van het Landelijk Bestuur

1. Het Landelijk Bestuur bestaat uit tenminste vijf en ten hoogste elf leden, onder wie in elk geval een voorzitter en tenminste een penningmeester.
2. De penningmeester van de in artikel 4.3, tweede lid, bedoelde rechtspersoon is tevens (één van de) penningmeester(s) van het Landelijk Bestuur en wordt in die gezamenlijke hoedanigheid door het congres gekozen.
3. Het Landelijk Bestuur bepaalt elk jaar met inachtneming van het eerste lid het aantal leden van het Landelijk Bestuur. Het Landelijk Bestuur regelt de onderlinge taakverdeling van zijn leden en stelt de functieaanduiding van zijn leden vast. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor het onderhouden van een goede communicatie tussen het Landelijk Bestuur en elk van de regio's.
4. De voorzitter wordt middels een digitale stemming onder alle stemgerechtigde leden in functie gekozen. Bij de aanmelding legt de kandidaat voorzitter ondersteuningsverklaringen voor van tenminste 100 stemgerechtigde leden. De ondersteuningsverklaringen bestaan uit een naam, een lidnummer en handtekening en dienen in één keer bij de kandidaatstelling gevoegd te worden.
5. Om te zorgen dat een lid van het Landelijk Bestuur voldoende draagvlak heeft voor zijn kandidaatstelling, wordt voorgesteld om bij kandidering ondersteuningsverklaringen te overleggen. Voor de voorzitter is dit reeds geregeld en het aantal op 100 gesteld. Voor de overige Landelijk Bestuursleden wordt het aantal op 50 gesteld.
6. De verkiezing van de leden van het Landelijk Bestuur vindt plaats middels een digitale stemming of op het Congres. De voorzitter en penningmeester worden in functie verkozen.
7. Bij de beëindiging van een termijn van een Landelijk Bestuurslid kan het congres op verzoek van het Landelijk Bestuur de termijn van dit bestuurslid verlengen tot het volgende congres. De vacature dient op het volgende congres te worden opengesteld.
8. Bij tussentijdse vacatures of langdurig ziekteverzuim in het bestuur kan het Landelijk Bestuur, al dan niet uit zijn midden, een functiewaarnemer aanwijzen voor de periode tot het eerstvolgend congres waarop een nieuw bestuurslid kan worden gekozen of tot wanneer het bestuurslid weer hersteld is.
9. Voor de ondersteuning van zijn taken beschikt het Landelijk Bestuur over een uitvoeringsorganisatie: het Landelijk Bureau. De directeur van het Landelijk Bureau woont q.q. de vergaderingen van het Landelijk Bestuur bij, tenzij het Landelijk Bestuur anders besluit. Het Landelijk Bureau voorziet in het secretariaat van het Landelijk Bestuur.

Artikel 4.2 Taken van het Landelijk Bestuur

1. Het Landelijk Bestuur is verantwoordelijk voor het voorbereiden en voorleggen van voorstellen aan het congres inzake:
 - a. de organisatie en de reglementen;
 - b. het politieke programma;
 - c. de financiën, waaronder begroting en jaarrekening.
2. Het Landelijk Bestuur is er primair om:
 - a. de organisatie van de Partij goed te laten functioneren;
 - b. initiatieven te nemen en randvoorwaarden te creëren om tot een goed politiek debat te komen;
 - c. de Partij te vertegenwoordigen bij de fractie en de vinger aan de pols te houden in de uitvoering van het verkiezingsprogramma en andere politieke keuzen;
 - d. het bevorderen dat er zich voldoende en goed gekwalificeerde kandidaten voor vacatures binnen en namens de Partij aanmelden.
3. Het bestuur heeft voorts tot taak:
 - a. het (geregeld en tijdig) bijeenroepen van het congres vanwege organisatorische en politieke aangelegenheden;

- b. het organiseren van politieke evenementen van algemene strekking, zoals spreekbeurten en verkiezingsbijeenkomsten;
 - c. het verzorgen van de communicatie met de leden enerzijds en andere partijorganen anderzijds;
 - d. zorg te dragen in het geval van deelname aan verkiezingen voor het voeren van een verkiezingscampagne en het daarbij betrekken van de fractie en kandidaten.
4. Het Landelijk Bestuur dient verantwoording af te leggen aan het congres. Met het oog daarop brengt het bestuur jaarlijks gemotiveerd verslag uit van zijn werkzaamheden en er is een vast agendapunt "vragenronde bestuur" op de ledenvergadering.

Artikel 4.3 Bevoegdheden van het Landelijk Bestuur

1. Voor zover door Statuten, Huishoudelijk Reglement en het congres niet beperkt, heeft het Landelijk Bestuur alle bevoegdheden betreffende:
 - a. organisatie op landelijk niveau en coördinatie van activiteiten van regio's en afdelingen;
 - b. het nemen van beleidsbeslissingen en het kenbaar maken van eigen meningen en conclusies als de opvatting van het Landelijk Bestuur;
 - c. het instellen van landelijke bestuurscommissies of projectgroepen met een vaste, dan wel een tijdelijke taakstelling, mede ter ondersteuning van de beleidsvoorbereiding, in elk geval stelt het Landelijk Bestuur de landelijke programmacommissie in;
 - d. het vertegenwoordigen van de Partij binnen verenigingen waarbij de Partij is aangesloten of waarnemer is, waaronder begrepen internationale verenigingen van politieke partijen en Europese politieke partijen;
 - e. het, zo nodig na advisering door de landelijke programmacommissie en/of de adviesraad, indienen van moties, resoluties en amendementen namens de Partij in internationale verenigingen van politieke partijen en Europese politieke partijen waarbij de Partij is aangesloten;
 - f. het (doen) uitgeven van (al dan niet) periodieke publicaties, al dan niet in samenwerking met anderen, waaronder inbegrepen het maken van afspraken met die organen omtrent bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
 - g. het (doen) publiceren van een website, al dan niet in samenwerking met anderen, waaronder inbegrepen het maken van afspraken met die organen omtrent bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
2. Het Landelijk Bestuur kan uitvoering van (delen van) het politiek wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de Partij opdragen aan een daartoe ingestelde rechtspersoon. De Statuten van deze rechtspersoon behoeven de goedkeuring van het congres.
3. Het Landelijk Bestuur kan uitvoering van delen van het internationale beleid van de Partij en overige delen van zijn beleid van de Partij opdragen aan daartoe ingestelde rechtspersonen. De Statuten en reglementen van deze rechtspersonen behoeven de goedkeuring van het Landelijk Bestuur.

Artikel 4.4 Ondersteuning partijorganen

1. Het Landelijk Bestuur voorziet in het secretariaat van het Geschillencollege, het bestuur van de Bestuurdersvereniging, de Landelijke Verkiezingscommissie en de Landelijke Besluitvormingscommissie, alsmede voor ambtelijke ondersteuning van de Landelijke Programmacommissie, de redactieraad van het partijblad en de door het congres of het Landelijk Bestuur benoemde permanente organen, door aan deze organen een of meerdere van de medewerkers van het Landelijk Bureau als "ambtelijk secretaris" beschikbaar te stellen.
2. De in het eerste lid genoemde organen hebben hun zetel ten kantore van het Landelijk Bureau.
3. Met inachtneming van het bepaalde in lid 9.1, derde lid, komen de kosten van de in het eerste lid genoemde organen voor rekening van het Landelijk Bestuur, onder het uitdrukkelijke voorbehoud van goedkeuring vooraf door de penningmeester.

4. Van de vergaderingen van de in het eerste lid genoemde organen worden door de toegevoegd secretaris verslagen gemaakt, die aan de leden van deze organen worden toegezonden. Het overzicht van de genomen besluiten worden gedeeld met het Landelijk Bestuur.

Artikel 4.5 Dispensatiebevoegdheid Landelijk Bestuur

1. Indien er zich een situatie voordoet, die niet in de Statuten of het Huishoudelijk Reglement is geregeld, kan het Landelijk Bestuur dispensatie verlenen, tenzij in het Huishoudelijk Reglement anders is bepaald.
2. Bij afhandeling van dispensatieverzoeken op afdelingsniveau kan het Landelijk Bestuur advies vragen aan het regiobestuur en andere organen horen, alvorens tot een besluit gekomen wordt.
3. Ten aanzien van de verplichte lidmaatschapstermijn voorafgaand aan de kandidaatstelling kan het Landelijk Bestuur onder vermelding van uitzonderlijke redenen de betrokken kandidaat dispensatie verlenen. In het geval van een verzoek daartoe en indien er overigens geen redenen zijn om een kandidaat te weigeren, gaat de verkiezingscommissie tot een voorwaardelijke acceptatie van de kandidatuur over.
4. Het schriftelijke en gemotiveerde verzoek dient binnen te zijn uiterlijk tien werkdagen voor sluiting van de kandidaatstelling.
5. Bij een dispensatieverzoek voor een functie op landelijk niveau kan het Landelijk Bestuur andere organen horen, voordat zij een besluit nemen.
6. Het Landelijk Bestuur maakt binnen tien werkdagen na het verzoek zijn beslissing bekend aan de kandidaat en het betrokken bestuur. Indien het verzoek wordt afgewezen door het Landelijk Bestuur, is dit grond voor de betrokken verkiezingscommissie om de kandidaatstelling alsnog af te wijzen.
7. De beroepstermijn bedraagt drie dagen na bekendmaking. Het Geschillencollege doet binnen zeven dagen na ontvangst van het beroepschrift uitspraak. Bij een gegrondverklaring van het beroep is de tweede volzin van het vierde lid niet langer van toepassing.

Hoofdstuk 5 De vereniging op decentraal niveau

Artikel 5.1 De regio

1. Een provincie bestaat minstens uit één regio. Een regio kan het grondgebied van meer dan één provincie omvatten. De leden geregistreerd in een provincie die tot het werkgebied van een regio behoort, zijn lid van die regio. De regio waartoe de meeste leden in een provincie behoren is het orgaan dat de procedures uitvoert die noodzakelijk zijn om mee te doen aan verkiezingen voor Provinciale Staten.
2. Twee of meer regio's kunnen fuseren door middel van besluiten van de ledenvergadering van ieder van de bij de fusie betrokken regio's. Hiervan wordt door de betrokken besturen melding gedaan aan het Landelijk Bestuur.
3. Het bestuur is verantwoordelijk voor het voorleggen van ontwerp teksten van het provinciaal verkiezingsprogramma aan de ledenvergadering. De ledenvergadering kan het bestuur machtigen bedoelde ontwerp teksten ter goedkeuring in plaats van ter vaststelling aan haar voor te leggen.
4. Bij een regio bestaande uit twee of meer provincies hebben bij de voorbereidingen van de Provinciale Statenverkiezingen enkel die leden stemrecht die woonachtig zijn in de betreffende provincie. Dit betreft:
 - a. het vaststellen van het deelnamebesluit inclusief instellingsbesluiten en alle andere besluiten aangaande deelname;
 - b. de verkiezingen voor de kandidatenlijst; en
 - c. het vaststellen van het programma voor de Provinciale Statenverkiezingen.
5. Indien een afdeling geografisch over meerdere provincies verspreid is, kunnen de leden op provinciaal niveau hun lidmaatschapsrechten uitoefenen in de provincie waar zij woonachtig zijn, bij de voorbereidingen van de Provinciale Statenverkiezingen. Dit betreft:
 - a. het vaststellen van het deelnamebesluit inclusief instellingsbesluiten en alle andere besluiten aangaande deelname;
 - b. kandidaat staan en (indien van toepassing) ondersteuningsverklaringen afgeven;
 - c. de verkiezingen voor de kandidatenlijst; en
 - d. het vaststellen van het programma voor de Provinciale Statenverkiezingen.
6. Iedere regionale ledenvergadering kan in aanvulling op dit reglement een regioreglement opstellen dat in ieder geval bepalingen bevat inzake de bevoegdheden van het regiobestuur alsmede de vaststelling van de kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen. Het regioreglement mag niet in strijd zijn met de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement.
7. De ledenvergadering stelt minimaal eens per vier jaar, of zoveel vaker als nodig, haar regioreglement vast, bij voorkeur voorafgaand aan het deelnamebesluit voor de provinciale staten.
8. Indien de ledenvergadering niet binnen vier jaar nadat het regioreglement is vastgesteld, het regioreglement opnieuw vaststelt, komt het regioreglement te vervallen en is het door het Landelijk Bestuur vastgestelde standaard regioreglement van toepassing.
9. Het bestuur van de regio draagt er zorg voor dat het vastgestelde regioreglement beschikbaar wordt gesteld via de website van de regio. Het bestuur van de regio stuurt het vastgestelde reglement binnen 14 dagen na vaststelling toe aan het Landelijk Bureau. Het Landelijk Bestuur is bevoegd het afdelingsreglement te vernietigen indien dit reglement in strijd is met de letter of strekking van de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement.
10. Indien een door de regio vastgesteld verkiezingsprogramma in strijd is met de hoofdlijnen van het geldend landelijk verkiezingsprogramma, dan geldt dit landelijk verkiezingsprogramma.
11. Het bestuur bestaat bij voorkeur uit een oneven aantal, en bestaat tenminste uit een voorzitter, secretaris en penningmeester.

12. De voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie verkozen. Het bestuur regelt de onderlinge taakverdeling van de bestuursleden en stelt de functieaanduiding van de bestuursleden leden vast.

Artikel 5.2 De afdeling

1. In een gemeente kan één afdeling bestaan. Een afdeling kan het grondgebied van meer dan één gemeente omvatten. De leden geregistreerd in een gemeente die tot het werkgebied van een afdeling behoort, zijn lid van die afdeling. De grenzen van een afdeling dienen samen te vallen met de grenzen van één of meer gemeenten.
2. Een nieuwe afdeling kan worden opgericht door een besluit van tenminste dertig in het werkgebied van de op te richten afdeling geregistreerde stemgerechtigde leden in vergadering bijeen. Het bestaan van een nieuwe afdeling wordt vastgesteld door het regiobestuur naar aanleiding van een door tenminste dertig, in de bewuste afdeling, geregistreerde stemgerechtigde leden die samen de meerderheid vormen van het aantal leden dat binnen de grenzen van de bewuste afdeling is geregistreerd, ondertekend verzoek. Het bestuur toetst in dit verband slechts of het verzoek voldoet aan bovenstaande vereisten.
3. Twee of meer afdelingen kunnen fuseren door middel van besluiten van de afdelingsledenvergaderingen van ieder van de bij de fusie betrokken ledenvergaderingen. Hiervan wordt door de betrokken besturen melding gedaan aan het regiobestuur en het Landelijk Bestuur.
4. In het geval van gemeentelijke herindeling past het regiobestuur de grenzen van de afdeling aan de herindeling aan en voegt zo nodig afdelingen samen. Het regiobestuur doet hiervan mededeling aan de betrokken besturen en het Landelijk Bestuur.
5. Afdelingen die minder dan dertig leden hebben kunnen, nadat hiertoe een besluit is genomen door de ledenvergadering, in overleg met de regio worden samengevoegd met naburige afdelingen. Het regiobestuur stelt het Landelijk Bestuur van het resultaat op de hoogte.
6. Na een wijziging van afdelingsgrenzen, fusie of samenvoeging van afdelingen draagt het regiobestuur zorg voor het uitschrijven van een ledenvergadering(en) in de betrokken afdelingen teneinde te komen tot verkiezing van de afdelingsbesturen en commissies van de afdelingsledenvergadering.
7. Alle leden woonachtig buiten Nederland vormen de regio Buitenland. De regio Buitenland kent afdelingen die een duidelijk territoriaal afgebakend gebied omvatten.
8. Het bestuur is verantwoordelijk voor het voorleggen van ontwerp teksten voor het gemeentelijk verkiezingsprogramma aan de ledenvergadering. De ledenvergadering kan het bestuur machtigen bedoelde ontwerp teksten ter goedkeuring in plaats van ter vaststelling aan haar voor te leggen.
9. Iedere afdelingsledenvergadering kan in aanvulling op dit reglement een afdelingsreglement opstellen dat in ieder geval bepalingen bevat inzake de bevoegdheden van het afdelingsbestuur, de wijze van samenstelling van de financiële commissie en de verkiezingscommissie alsmede de vaststelling van de kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen. Het afdelingsreglement mag niet in strijd zijn met de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement.
10. De ledenvergadering stelt minimaal eens per vier jaar, of zoveel vaker als nodig, haar afdelingsreglement vast, bij voorkeur voorafgaand aan het deelnamebesluit voor de gemeenteraadsverkiezingen.
11. Indien de ledenvergadering niet binnen vier jaar nadat het afdelingsreglement is vastgesteld, het afdelingsreglement opnieuw vaststelt, komt het afdelingsreglement te vervallen en is het door het Landelijk Bestuur vastgestelde standaard afdelingsreglement van toepassing.
12. Het bestuur van de afdeling draagt er zorg voor dat het vastgestelde afdelingsreglement beschikbaar wordt gesteld via de website van de afdeling. Het bestuur van de afdeling stuurt het vastgestelde reglement binnen veertien dagen na vaststelling toe aan het Landelijk Bureau. Het Landelijk Bestuur is bevoegd het afdelingsreglement te vernietigen indien dit reglement in strijd is met de letter of strekking van de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement.

13. Indien een door de afdeling vastgesteld verkiezingsprogramma in strijd is met de hoofdlijnen van het geldend landelijk of provinciaal verkiezingsprogramma, dan geldt dit landelijk respectievelijk provinciaal programma.
14. Bij een afdeling bestaande uit twee of meer gemeenten hebben bij de voorbereidingen van de Gemeenteraadsverkiezingen enkel die leden stemrecht die woonachtig zijn in de betreffende gemeente. Dit betreft:
 - a. het vaststellen van het deelnamebesluit inclusief instellingsbesluiten en alle andere besluiten aangaande deelname;
 - b. de verkiezingen voor de kandidatenlijst; en
 - c. het vaststellen van het programma voor de gemeenteraadsverkiezingen.
15. Het bestuur bestaat bij voorkeur uit een oneven aantal, en bestaat tenminste uit een voorzitter, secretaris en penningmeester.
16. De voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie verkozen. Het bestuur regelt de onderlinge taakverdeling van de bestuursleden en stelt de functieaanduiding van de bestuursleden leden vast.

Artikel 5.3 De deelafdeling

1. Binnen een afdeling kunnen deelafdelingen bestaan. Een deelafdeling omvat het grondgebied van een of meer decentrale bestuursorganen binnen een gemeente. De leden geregistreerd in een decentraal bestuursorgaan die tot het werkgebied van een deelafdeling behoort, zijn lid van die deelafdeling.
2. Per afdelingsreglement worden de voorwaarden voor oprichting en opheffing, alsook de taken en bevoegdheden van de deelafdelingen geregeld.

Artikel 5.4 De thema-afdeling

1. Leden van de Partij kunnen een (aspirant) thema-afdeling vormen. De thema-afdeling kent tenminste als organen de ledenvergadering en het bestuur. Slechts leden van de Partij die stemgerechtigd zijn binnen de Partij zijn stemgerechtigd in de ledenvergadering en kunnen gekozen worden tot lid van het bestuur van de thema-afdeling.
2. Ten minste 75 stemgerechtigde leden, of indien zulks minder is 0,5% van de stemgerechtigde leden van de Partij, kunnen een aspirant thema-afdeling oprichten.
3. Een aspirant thema-afdeling krijgt deze status voor 12 maanden. Het Landelijk Bestuur kan besluiten de aspirant status met een zelfde periode eenmalig te verlengen.
4. Na deze periode kan de aspirant thema-afdeling het Landelijk Bestuur verzoeken om hun status om te zetten naar een thema-afdeling. Het Landelijk Bestuur kan besluiten om de aspirant thema-afdeling de status van thema-afdeling te verlenen indien:
 - a. de aspirant thema-afdeling een door haar leden vastgesteld oprichtingsplan heeft overlegd, die voldoet aan door het Landelijk Bestuur nader geformuleerde criteria;
 - b. er ten minste 75 stemgerechtigde leden, of indien zulks minder is 0,5% van de stemgerechtigde leden van de Partij lid te zijn geworden van de aspirant thema-afdeling;
 - c. er een bestuur van ten minste drie personen door de leden van de aspirant thema-afdeling is verkozen;
 - d. er een thema-afdelingsreglement door de ledenvergadering is vastgesteld dat in ieder geval bepalingen bevat inzake de bevoegdheden van het bestuur. Het thema-afdelingsreglement mag niet in strijd zijn met de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement. In het bijzonder kan van de hoofdstukken 1, 2 en 10 niet worden afgeweken.
5. Het Landelijk Bestuur kan besluiten de aspirant thema-afdeling geen permanente status te verlenen indien het thema geheel of grotendeels onder een bestaande thema-afdeling valt.
6. Indien niet aan de in de voorwaarden van lid 4, gestelde voorwaarden wordt voldaan kan het Landelijk Bestuur besluiten om:
 - a. de aspirant status eenmalig te verlengen met een maximum van nog eens zes maanden;

- b. de aspirant thema-afdeling niet de status van thema-afdeling te verlenen. Het Landelijk Bestuur brengt de initiatiefnemers schriftelijk op de hoogte van dit besluit.
7. De thema-afdeling kent tenminste als organen de ledenvergadering en het bestuur. Slechts leden van de partij die stemgerechtigd zijn binnen de partij zijn stemgerechtigd in de ledenvergadering en kunnen gekozen worden tot lid van het bestuur van het thema-afdeling.
8. Ten aanzien van de ledenvergadering van een thema-afdeling is artikel 1.2, vierde lid, van overeenkomstige toepassing.
9. De thema-afdeling zendt het Landelijk Bestuur jaarlijks een jaarplan en een jaarverslag toe en kan hierdoor aanspraak maken op een door het Landelijk Bestuur vastgesteld budget.
10. Een thema-afdeling kan door het Landelijk Bestuur worden opgeheven indien deze thema-afdeling minimaal één jaar achtereen geen jaarplan en jaarverslag heeft ingediend bij het Landelijk Bestuur dan wel geen activiteiten heeft ondernomen. Het Landelijk Bestuur neemt deze beslissing uitsluitend nadat het bestuur van de thema-afdeling hierover gehoord is.

Artikel 5.5 Projectgroepen

1. D66 kent projectgroepen. Projectgroepen worden ingesteld door een besluit van het Landelijk Bestuur. Projectgroepen houden zich bezig met een specifiek project of het ontwikkelen van een specifiek product.
2. Het Landelijk Bestuur stelt nadere regels vast waarbinnen deze projectgroep kan en mag opereren. In deze regels wordt ten minste ingegaan op de datum dat het project wordt afgesloten of het product wordt afgeleverd.

Artikel 5.6 De Bestuurdersvereniging

1. De Bestuurdersvereniging is een sectie van de Partij.
2. Lid van de Bestuurdersvereniging zijn van rechtswege die leden van de Partij, die een verkozen of politiek benoemde functie in het openbaar bestuur in Nederland of Europa vervullen.
3. Aan het lidmaatschap is geen afzonderlijke contributieplicht verbonden.
4. De leden van de Bestuurdersvereniging vormen tezamen de algemene ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging. Zij stelt een verenigingsreglement vast, dat geen bepalingen mag bevatten die strijdig zijn met de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.
5. Het bestuur van de Bestuurdersvereniging heeft als taak het ten behoeve van de leden van de Bestuurdersvereniging uitvoeren van de in het reglement van de Bestuurdersvereniging genoemde taken. Het bestuur werkt in overeenstemming met het Landelijk Bestuur. De voorzitter van het bestuur voert namens de Bestuurdersvereniging het overleg met het Landelijk Bestuur.

Artikel 5.7 Verkiezingen en stemmingen op decentraal niveau

1. Bestuursleden van een decentraal orgaan kunnen worden verkozen middels een digitale stemming. Artikel 6.5 lid 8 is van overeenkomstige toepassing.
2. Besluiten aangaande de interne organisatie van het gremium kunnen worden genomen middels een digitale stemming. Artikel 1.2 is van overeenkomstige toepassing.
3. Besluiten over verkiezingsdeelname en het verkiezingsprogramma kunnen worden genomen middels een digitale stemming. Artikel 1.2 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5.8 Taken en bevoegdheden landelijke partijorganen ten aanzien van het decentraal niveau

1. In het geval van het ontstaan van een onwerkbaar bestuurlijke situatie op decentraal niveau of in een thema-afdeling, is het Landelijk Bestuur bevoegd op betreffend niveau:
 - a. een ledenvergadering bijeen te roepen. De agenda van die ledenvergadering bevat uitsluitend voorstellen van het Landelijk Bestuur om een werkbaar situatie te bewerkstelligen. Indien de betreffende ledenvergadering niet leidt tot een werkbaar situatie, heeft het Landelijk Bestuur het recht dwingend een maatregel op te leggen. De beroepstermijn tegen deze maatregel bedraagt achtenveertig uur na bekendmaking van de maatregel. Het beroep kan slechts worden ingesteld op de grond dat de maatregel van het Landelijk Bestuur kennelijk onredelijk is. Het Geschillencollege doet binnen 7 dagen uitspraak.
 - b. dwingend een maatregel op te leggen. De betrokken leden worden daarvan direct in kennis gesteld. De beroepstermijn tegen deze maatregel bedraagt achtenveertig uur na bekendmaking van de maatregel. Het beroep kan slechts worden ingesteld op de grond dat de maatregel van het Landelijk Bestuur kennelijk onredelijk is. Het Geschillencollege doet binnen 7 dagen uitspraak.
2. In geval van een onwerkbaar situatie op afdelingsniveau kan het Landelijk Bestuur de maatregelen als bedoeld in lid 1 mandateren aan het regiobestuur.
3. Het Landelijk Bestuur kan in geval van aangelegenheden op afdelingsniveau het regiobestuur om advies vragen.
4. De landelijke financiële commissie als bedoeld in artikel 8.7 heeft tot taak te beslissen omtrent décharge van het regio- of afdelingsbestuur, indien de betrokken ledenvergadering nalaat décharge te verlenen.
5. Het Geschillencollege beslecht in overeenstemming met hoofdstuk 10 geschillen op alle niveaus tussen leden en partijorganen, met uitzondering van het congres.
6. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft onder de voorwaarden genoemd in artikel 6.2, eerste lid, bevoegdheden op alle niveaus inzake besluiten tot herstemming. Conform artikel 6.2 kan de Landelijke Verkiezingscommissie ook voor alle niveaus aanwijzingen geven met betrekking tot de verkiezingen.
7. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft in overleg met het Landelijk Bestuur onder de voorwaarden genoemd in artikel 6.2 lid 9 de bevoegdheid tot het schrappen van een lid van de kandidatenlijst.
8. De Landelijke Besluitvormingscommissie heeft ingevolge artikel 3.7, vierde lid, bovendien tot taak het instrueren van regio's en afdelingen inzake besluitvormingsprocedures.

Hoofdstuk 6 Kandidaatstellingen en Verkiezingen

Verkiezingscommissies

Artikel 6.1 De Landelijke Verkiezingscommissie

1. De Landelijke Verkiezingscommissie is verantwoordelijk voor de kandidaatstellings- en verkiezingsprocedures op Europees en landelijk niveau in het algemeen en er verantwoordelijk voor dat slechts die kandidaten op vertegenwoordigende lijsten worden geplaatst die voldoen aan de wettelijke vereisten voor verkiezing.
2. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft tot taak op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatstellingsprocedure voor de verkiezingen op landelijk en Europees niveau voor de vertegenwoordigende lichamen, besturen, bijzondere organen, commissies en raden volgens de bepalingen van het huishoudelijk reglement te bewerkstelligen.
3. De commissie is belast met de controle en verificatie van de informatie van de kandidaten en de informatieverstrekking over de kandidaten aan de leden.
4. De commissie is belast met het vaststellen van de stemmingen en het bekendmaken van de uitslag ervan.
5. De commissie heeft eveneens tot taak het doen van voorstellen aan het congres met betrekking tot kandidaatstellings- en verkiezingsprocedures.
6. De commissie draagt tevens zorg voor de indiening van de kandidatenlijst(en) voor de verkiezingen voor de landelijke vertegenwoordigende lichamen op de wijze als door de Kieswet is voorgeschreven.

Artikel 6.2 Bevoegdheden van de Landelijke Verkiezingscommissie

1. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft op ieder niveau de bevoegdheid om ambtshalve dan wel op verzoek van het betrokken bestuur:
 - a. een besluit tot herstemming te nemen;
 - b. een verkiezing stil te leggen;
 - c. de werkzaamheden van een afdelings- of regionale verkiezingscommissie over te nemen.

Deze besluiten wordt slechts genomen indien door procedurele fouten of door onjuist gebleken informatie over, dan wel late terugtrekking van kandidaten, de belangen van één of meer andere kandidaten ernstig geschaad zijn.

2. Als een lid zijn stem niet kan uitbrengen of hij andere onregelmatigheden constateert dan dient hij dit direct te melden bij de verkiezingscommissie van het betreffende organisatieniveau. Als naar mening van het lid de verkiezingscommissie onvoldoende adequaat handelt dan heeft het lid tot uiterlijk 24 uur na sluiting van de stemming om bezwaar te maken bij de Landelijke Verkiezingscommissie. Publicatie van de uitslag dient in dit geval te worden opgeschort.
3. Als een kandidaat onregelmatigheden constateert die van invloed kunnen zijn op de uitslag dan dient hij dit direct te melden bij de verkiezingscommissie op het betreffende organisatieniveau. Indien de kandidaat van mening is dat de verkiezingscommissie hierop onvoldoende adequaat handelt, dan kan de kandidaat tot uiterlijk 24 uur na bekendmaking van de uitslag aan de kandidaten bezwaar maken bij de Landelijke Verkiezingscommissie. Publicatie van de uitslag dient in dit geval te worden opgeschort.
4. De Landelijke Verkiezingscommissie kan een besluit als bedoeld in lid 1 nemen. De beroepstermijn bedraagt 24 uur nadat de beslissing per e-mail aan de betrokkenen is kenbaar gemaakt. Het Geschillencollege doet binnen 72 uur uitspraak.

5. De Landelijke Verkiezingscommissie is tevens belast met het geven van dwingende aanwijzingen met betrekking tot de uitleg en de toepassing van de reglementen en het houden van toezicht op de verkiezingen. Tegen een dwingende aanwijzing is beroep mogelijk. Het Geschillencollege doet binnen 72 uur uitspraak.
6. Indien een beroep wordt ingesteld tegen een beslissing die verband houdt met de kandidaatstelling, is de Landelijke Verkiezingscommissie niet bevoegd tot het nemen van besluiten als bedoeld in het eerste lid, totdat het Geschillencollege uitspraak heeft gedaan.
7. Binnen veertien dagen na de sluitingsdatum van de digitale stemming wordt het proces-verbaal van de uitslagbepaling voor provinciale en gemeentelijke verkiezingen gezonden aan de Landelijke Verkiezingscommissie. Wanneer naar oordeel van de Landelijke Verkiezingscommissie de uitslag van de stemming niet juist is bepaald, treedt zij in overleg met het bestuur op overeenkomstig niveau; hoort de betrokken verkiezingscommissie en corrigeert zo nodig de uitslag.
8. De Landelijke Verkiezingscommissie neemt een besluit tot schrapping uitsluitend wanneer er feiten en omstandigheden aan het licht komen, die op het moment van kiezen niet of onvoldoende bekend waren en die naar het oordeel van de Landelijke Verkiezingscommissie:
 - a. redelijkerwijs tot een aanmerkelijk andere uitslag zouden kunnen leiden;
 - b. een kandidaat dan wel de partij ernstig in diskrediet brengen.
 Van het besluit tot schrapping van een kandidaat van de kandidatenlijst wordt de kandidaat schriftelijk op de hoogte gesteld met opgave van redenen.
9. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft tot uiterlijk eenentwintig dagen vóór de “Dag der Kandidaatstelling” ingevolge de Kieswet de bevoegdheid kandidaten van de kandidatenlijst voor vertegenwoordigende lichamen te schrappen op aanbeveling van het verantwoordelijke bestuur of het Landelijk Bestuur.
10. Voorafgaand aan de aanbeveling, wordt bij verkiezingen voor de Gemeenteraad door het afdelingsbestuur het regiobestuur om advies gevraagd.

Artikel 6.3 De decentrale verkiezingscommissie

1. Voor het waarborgen van een onpartijdige voortgang van de kandidaatstellingsprocedure stelt de ledenvergadering een verkiezingscommissie in.
2. De verkiezingscommissie is belast met:
 - a. het informeren van de leden over de wijze waarop de kandidaatstellingsprocedure verloopt, alsmede het beschikbaar stellen van het kandidaatstellingsformulier conform het door de LVC beschikbaar gestelde model;
 - b. de controle en verificatie van de feitelijke gegevens van de kandidaten ten behoeve van de beoordeling zoals bedoeld in artikel 6.4, achtste lid, en de informatieverstrekking over de kandidaten aan de leden;
 - c. het organiseren en vaststellen van de stemmingen en het bekendmaken van de uitslag ervan;
 - d. de indiening van de definitieve kandidatenlijsten voor de verkiezingen bij het betreffende hoofdstembureau op de Dag der Kandidaatstelling, zoals door de Kieswet is voorgeschreven.

Kandidaatstellingen

Artikel 6.4 Kandidaatstelling voor vertegenwoordigend orgaan

1. De Landelijke Verkiezingscommissie stelt een model-kandidaatstellingsformulier vast.
2. Het orgaan dat een kandidaatstellingsformulier ontvangt bevestigt de ontvangst per omgaande.
3. Het bestuur op overeenkomstig niveau heeft inzage in de kandidaatstellingen.
4. Voor kandidaatstelling voor een landelijke verkiezing conform artikel 1.1 lid 4 sub k dient een kandidaat gedurende één jaar voor de sluiting van de interne kandidaatstelling lid van de Partij te zijn en uiterlijk bij sluiting van de kandidaatstelling aan zijn contributieverplichting hebben voldaan.
5. Voor kandidaatstelling voor de (deel-)gemeenteraad, provinciale staten en enig bestuursorgaan binnen de Partij dient een kandidaat gedurende een half jaar voor de sluiting van de interne kandidaatstelling lid van de Partij te zijn en uiterlijk bij sluiting van de kandidaatstelling aan zijn contributieverplichting hebben voldaan.
6. Op de Dag der Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet dient de kandidaat te voldoen aan de wettelijk vereiste voorwaarden om in het vertegenwoordigende lichaam te worden gekozen, met dien verstande dat aan de wettelijke voorschriften met betrekking tot de minimumleeftijd op de dag van de verkiezing moet zijn voldaan.
7. Voorts dient de kandidaat bij iedere aanmelding:
 - a. te voldoen aan de voorwaarden genoemd in de Statuten, het Huishoudelijk Reglement en de van toepassing zijnde reglementen;
 - b. een verklaring over te leggen als bedoeld in artikel 20, tweede lid van de statuten;
 - c. te verklaren geen lid te zijn van een andere politieke partij;
 - d. een aantal persoonlijke gegevens en gegevens over huidige en vorige partijfuncties te verstrekken. De Landelijke Verkiezingscommissie stelt de wijze waarop de toelichting kan worden gegeven vast. Deze toelichting mag geen verklaringen bevatten, die strijdig zijn met de overige bij de kandidaatstelling gevraagde verklaringen en hierin mogen geen namen van andere leden of van partijorganen als referentie worden vermeld;
 - e. te verklaren of de kandidaat zich kandidaat heeft gesteld voor andere vertegenwoordigende lichamen, en zo ja, voor welke;
 - f. aan te geven of hij/zij voor een andere partij dan de Partij vertegenwoordigende functies dan wel partijfuncties heeft vervuld;

en in het geval van kandidaatstelling voor een plaats op een lijst voor een vertegenwoordigend lichaam:

- g. te verklaren bereid te zijn om bij verkiezing of opvolging de functie te aanvaarden en de volle zittingstermijn te vervullen;
- h. te verklaren bereid te zijn om na verkiezing de vertegenwoordigende taak naar behoren te vervullen, desgevraagd verantwoording af te leggen tegenover de leden, afstand te doen van alle door of op grond van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement als onverenigbaar aangemerkte functies en de verplichting op zich te nemen de zetel ter beschikking te stellen wanneer het lidmaatschap van de Partij eindigt;
- i. een opgave te verstrekken van een of meer beleidsonderdelen waarmee de kandidaat zich na verkiezing in het bijzonder wil belasten;

- j. conform artikelen 1.1 lid 4 sub o en artikel 6.10, tweede lid, respectievelijk 6.15, tweede lid, van het Huishoudelijk Reglement ondersteuningsverklaringen aan te leveren.
8. In een zitting binnen 48 uur na sluiting van de aanmeldingstermijn bepaalt de verkiezingscommissie welke kandidaten worden geaccepteerd en welke afgewezen. Van deze zitting wordt proces-verbaal opgemaakt. De commissie is gehouden na te gaan of aan de voor de kandidaatstelling geldende voorwaarden wordt voldaan. Een aanmelding wordt geweigerd indien:
- a. de feitelijke gegevens, bedoeld in dit hoofdstuk onjuist of onvolledig zijn;
 - b. de verkiezingscommissie beschikt over schriftelijke aanwijzingen die ernstige twijfels oproepen over de juistheid van de afgelegd verklaringen;
 - c. de aanmelding na het gepubliceerde sluitingstijdstip wordt ontvangen.

Voorts kan de verkiezingscommissie een kandidaat weigeren indien:

- d. de kandidaat niet heeft voldaan aan de contributieplicht;
 - e. de kandidaat niet heeft voldaan aan de gestelde lidmaatschapstermijn op het moment van de sluiting van de kandidaatstelling;
 - f. (indien van toepassing) een kandidaat niet voldoende ondersteuningsverklaringen heeft aangeleverd;
 - g. (indien van toepassing) een kandidaat langer dan twaalf aaneengesloten jaren zitting heeft gehad in het politiek vertegenwoordigend orgaan waarvoor de kandidaatstelling aan de orde is. In het geval van een gemeentelijke herindeling geldt de nieuwe gemeente als hetzelfde politieke orgaan als de oorspronkelijke gemeenten.
9. Leden die namens D66 twaalf aaneengesloten jaren of langer zitting hebben gehad in het politiek orgaan waarvoor de kandidaatstelling aan de orde is, kunnen zich niet opnieuw kandideren voor het betreffende orgaan. In het geval van een gemeentelijke herindeling geldt de nieuwe gemeente als hetzelfde politieke orgaan als de oorspronkelijke gemeenten.
10. Voor leden die een politiek-bestuurlijke functie namens de partij bekleden geldt de in lid 9 genoemde jaren als richtlijn voor het bekleden van eenzelfde functie in hetzelfde politieke bestuursorgaan.
11. Een persoon als bedoeld in lid 9 kan een gemotiveerd dispensatieverzoek indienen bij het Landelijk Bestuur indien hij zwaarwegende redenen heeft om zich alsnog opnieuw te kandideren. Dit verzoek dient uiterlijk tien werkdagen voor de sluiting van de kandidaatstelling ontvangen te zijn.
12. Het Landelijk Bestuur neemt binnen tien werkdagen na ontvangst van het verzoek een gemotiveerd besluit. Dit besluit wordt onverwijld aan het lid en het bestuur op het niveau van het vertegenwoordigend orgaan waarvoor de kandidaatstelling geldt medegedeeld. Het Landelijk Bestuur kan voor het besluit om advies vragen bij het bestuur op het niveau van het vertegenwoordigend orgaan waarvoor de kandidaatstelling geldt. Op landelijk niveau vraagt het Landelijk Bestuur advies aan de Landelijke Talentcommissie.
13. Tegen het besluit staat tot 72 uur na bekendmaking beroep open bij het Geschillencollege. Het Geschillencollege doet binnen 7 dagen uitspraak.
14. Uiterlijk de tweede werkdag na sluiting van de kandidaatstelling wordt door de verkiezingscommissie aan de kandidaat bericht van (niet)-acceptatie verzonden. Uiterlijk drie dagen na verzending van het bericht van niet-acceptatie kan beroep worden ingesteld bij het Geschillencollege, dat uiterlijk binnen zeven werkdagen

- uitspraak doet. Indien de aanmelding wordt aanvaard, wordt de betreffende kandidaat een acceptatiebevestiging gezonden. Indien de aanmelding wordt geweigerd, zendt de verkiezingscommissie hiervan bericht aan de kandidaat met opgave van redenen.
15. In het geval van afwijzing van kandidaten voor het lidmaatschap van een bestuur, commissie van de ledenvergadering op decentraal niveau of voor het Geschillencollege bedraagt de beroepstermijn drie dagen na de sluiting van de aanmeldingstermijn en doet het Geschillencollege uiterlijk vierentwintig uur voor de aanvang van de ledenvergadering uitspraak. Indien het Geschillencollege niet in staat is te beslissen, wordt de verkiezing opgeschort tot een eerstvolgende ledenvergadering.
 16. Een kandidaat die zich terugtrekt nadat de aanmelding is aanvaard, dient dit onverwijld schriftelijk aan de verkiezingscommissie te melden.

Artikel 6.5 Kandidaatstelling voor besturen en commissies

1. De leden van besturen en permanente commissies van de ledenvergadering worden voor de tijd van drie jaar gekozen, en zijn slechts eenmaal als zodanig onmiddellijk herkiesbaar. De periode van drie jaar wordt verlengd met ten hoogste drie maanden indien in de periode gelegen drie maanden voor het einde van deze periode geen ledenvergadering heeft plaatsgevonden. Indien een lid van een orgaan aftreedt voordat de termijn van drie jaar is verstreken en aansluitend gekozen wordt in een andere functie binnen dat orgaan, geldt voor deze verkiezing de termijn die resteert tot een maximum zittingstermijn van zes jaar is bereikt. Na het bereiken van de maximale zittingstermijn duurt het minimaal de periode tot de volgende ledenvergadering waarop een lid zich opnieuw mag kandideren voor een functie in het orgaan waar hij reeds actief was.
2. Onverminderd het bepaalde in het vijfde lid eindigt het lidmaatschap van bovenstaande organen:
 - a. door verloop van de zittingsduur als bedoeld in het eerste lid;
 - b. doordat het lid voor het lidmaatschap van het orgaan bedankt;
 - c. doordat het lidmaatschap van de partij eindigt of wordt opgeschort;
3. Bij tussentijdse vacatures in deze organen wijst het betrokken orgaan, bij besturen al dan niet uit hun midden, een functiewaarnemer aan voor de periode tot de eerstvolgende ledenvergadering waarop de vacature kan worden vervuld.
4. Een orgaan kan uit zijn midden een of meer plaatsvervangend voorzitters aanwijzen. Indien de voorzitter van een orgaan tussentijds aftreedt, neemt de (eerste) plaatsvervangend voorzitter zijn taken waar, totdat door de eerstvolgende ledenvergadering een nieuwe voorzitter is gekozen.
5. Neemt de ledenvergadering een motie van wantrouwen aan tegen een orgaan in zijn geheel, dan dient dit onverwijld in zijn geheel af te treden. De dagelijkse gang van zaken wordt afgehandeld door het afgetreden orgaan. Het desbetreffende orgaan roept binnen drie maanden een ledenvergadering bijeen om de ontstane vacatures te vervullen. De ledenvergadering kan een motie van wantrouwen aannemen tegen een lid van een orgaan, dat dan onverwijld dient af te treden. Dat aftreden wordt beschouwd als "tussentijds vacant worden", zoals bedoeld in het tweede lid en dienovereenkomstig behandeld.
6. Het bestuur meldt de vacatures aan de leden en maakt daarbij de door het bestuur vastgestelde aanmeldingstermijn bekend. Op landelijk niveau vangt deze termijn ten laatste vijf weken voor het congres aan en eindigt deze uiterlijk op de vrijdag gelegen een week voor het congres, de aanmelding dient te geschieden bij de Landelijke Verkiezingscommissie. Het door een verkiezingscommissie bijgehouden register van

aanmeldingen en de kandidaat-gegevens staan vanaf binnenkomst ter inzage van het overeenkomstige bestuur.

7. Het houden van voorkeursacties ten gunste van één of meer kandidaten is toegestaan, onder de in artikel 6.20 genoemde voorwaarden.
8. Kandidaten krijgen de mogelijkheid zich te presenteren aan de leden, voorafgaand of tijdens de stemmingsperiode. Leden krijgen de mogelijkheid om kandidaten te bevragen.
9. Het desbetreffende orgaan heeft het recht een schriftelijke en gemotiveerde aanbeveling te doen aan de ledenvergadering met betrekking tot de vervulling van vacatures.
10. Ongeacht of er voor interne partijfuncties één of meerdere kandidaten beschikbaar zijn, vindt altijd stemming plaats op de in artikelen 6.21 t/m 6.24 voorgeschreven wijze.
11. Benoeming anders dan door een ledenvergadering van leden van een commissie ingesteld door een bestuur geschiedt voor een in het benoemingsbesluit vermelde termijn, welke termijn ten hoogste de tijd van drie jaar bedraagt. Leden zijn slechts tweemaal als zodanig onmiddellijk herbenoembaar.

Artikel 6.6 Kandidaatstelling voor het Geschillencollege

1. Voor kandidaatstelling voor het Geschillencollege dient een kandidaat gedurende één jaar voor de sluiting van de kandidaatstelling lid van de Partij te zijn en uiterlijk bij sluiting van de kandidaatstelling aan de contributieverplichting te hebben voldaan. Artikel 6.4 lid 4 en 8 zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Het lidmaatschap van het Geschillencollege is onverenigbaar met:
 - a. een bestuurlijke functie binnen de Partij;
 - b. een lidmaatschap van enige landelijke commissie;
 - c. een kandidaatstelling voor en het lidmaatschap van een landelijke politieke vertegenwoordigende of benoemde functie namens de Partij.
3. De leden van het Geschillencollege worden voor een periode van drie jaar gekozen, en zijn tweemaal als zodanig aansluitend herkiesbaar. De periode van drie jaar wordt met ten hoogste drie maanden verlengd, indien in de periode gelegen drie maanden voor het einde van deze periode geen ledenvergadering heeft plaatsgevonden en het lid aansluitend herkiesbaar is.
4. Het lidmaatschap van het Geschillencollege eindigt:
 - a. door verloop van de zittingsduur als bedoeld in het derde lid;
 - b. doordat het lid voor het lidmaatschap van het Geschillencollege bedankt;
 - c. doordat het lidmaatschap van de Partij eindigt of wordt opgeschort;
 - d. door de kandidaatstelling voor enige functie die op grond van het tweede lid onverenigbaar is met het lidmaatschap van het Geschillencollege.
5. Het Geschillencollege doet een schriftelijke en gemotiveerde aanbeveling aan de ledenvergadering met betrekking tot de vervulling van vacatures.
6. De wijze van het verkiezen van de voorzitter en leden van het Geschillencollege vindt altijd plaats op de in artikel 6.21 tot en met 6.24 voorgeschreven wijze.

Landelijke verkiezingen

Artikel 6.7 Beslissingen tot deelname aan landelijke verkiezingen

1. Bij voorkeur tien maanden voor de verkiezing van een van de kamers der Staten-Generaal of het Europees Parlement kan het congres beslissen niet deel te nemen aan deze verkiezingen.

2. De Landelijke Verkiezingscommissie legt bij voorkeur tien maanden voor de verkiezingen op landelijk of Europees niveau de volgende concept-besluiten ter goedkeuring voor aan het Congres. Het Congres neemt de volgende besluiten:
 - a. het aanvangs- en sluitingstijdstip van de aanmeldingstermijn voor de kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap met inachtneming van artikel 6.10;
 - b. het aanvangs- en sluitingstijdstip van de aanmeldingstermijn voor de overige kandidaten als bedoeld in artikel 6.12;
 - c. het aanvangs- en sluitingstijdstip voor de stemming voor de overige kandidaten;
 - d. het aanvangs- en sluitingstijdstip van de stemming voor de lijsttrekker;
 - e. het minimaal te behalen percentage vermeldingen bij de stemming voor de overige kandidaten voor plaatsing op de definitieve kandidatenlijst;
 - f. het maximale aantal kandidaten dat geplaatst wordt op een kandidatenlijst ingevolge de Kieswet;
 - g. het minimale en maximale aantal te vermelden kandidaten op het stembiljet;
 - h. peildatum voor het bepalen van het stemrecht voor de betreffende verkiezing;
 - i. het aantal lijstduwers dat door het Landelijk Bestuur wordt toegevoegd aan de kandidatenlijst.

Artikel 6.8 Informatieplicht Landelijke Verkiezingscommissie

De Landelijke Verkiezingscommissie maakt bij opening van de kandidaatstelling de volgende gegevens bekend aan de leden:

- a. de besluiten als bedoeld in artikel 6.7;
- b. de datum waarop een kandidaat uiterlijk lid moet zijn voor deelname aan de verkiezing;
- c. de peildata voor het stemrecht;
- d. de wijze van aanmelding en de wijze van het verkrijgen van het aanmeldingsformulier;
- e. (indien van toepassing) de verklaring van de individuele kandidaten of deze bereid zijn toepassing te geven aan een door de ledenvergadering vastgestelde afdrachtregeling politieke vertegenwoordigers;
- f. de datum en de wijze waarop de voorstellen en de kandidatenoverzichten aan de leden beschikbaar worden gesteld;
- g. de data waarop de uitslagen uiterlijk zullen worden gepubliceerd;
- h. het aanmeldingsadres;
- i. (indien van toepassing) het aantal benodigde ondersteuningsverklaringen.

Artikel 6.9 Profiel lijsttrekker en kandidaten op landelijk niveau

Ten behoeve van de lijstsamenstelling voor vertegenwoordigende lichamen wordt aan het congres voor de opening van de interne kandidaatstelling een profiel van de te kiezen lijsttrekker en een profiel van de te kiezen kandidaten ter vaststelling voorgelegd. In het profiel van de te verkiezen kandidaten wordt tevens aangegeven over welke deskundigheid een fractie in ieder geval moet beschikken. De profielen worden samengesteld door het Landelijk Bestuur en de desbetreffende fractie. Bij het ontbreken van een fractie worden de profielen samengesteld door het Landelijk Bestuur.

Artikel 6.10 Verkiezing van de lijsttrekker op landelijk niveau

1. De aanmelding voor het lijsttrekkerschap op landelijk niveau duurt tenminste één maand en sluit uiterlijk vijf maanden voor de Dag der Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet.
2. Bij aanmelding legt de kandidaat-lijsttrekker ondersteuningsverklaringen voor.
 - a. Voor de kandidaat-lijsttrekker op landelijk niveau bedraagt het aantal ondersteuningsverklaringen tenminste 1% van de stemgerechtigde leden. De peildatum voor het aantal stemgerechtigde leden en het daaruit

voortvloeiende aantal benodigde ondersteuningsverklaringen wordt door de Landelijke Verkiezingscommissie uiterlijk bij de opening van de kandidaatstelling bekend gemaakt.

- b. De ondersteuningsverklaringen bestaan uit een lidnummer en (digitale) handtekening en dienen in één keer bij de kandidaatstelling gevoegd te worden.
3. Op landelijk niveau vindt de verkiezing van de lijsttrekker plaats middels een digitale stemming. De stemming wordt niet langer dan veertien dagen opengesteld en sluit uiterlijk vier maanden voor de Dag der Kandidaatstelling.

Artikel 6.11 Het landelijk lijstadvies

1. Het lijstadvies wordt opgesteld door de voorzitter van het Landelijk Bestuur en de lijsttrekker van die verkiezingen. Zij laten zich adviseren door één of meer externe adviseurs, waaronder een lid/de leden van de door het Landelijk Bestuur benoemde Talentencommissie.
2. Als de voorzitter van het Landelijk Bestuur kandidaat is voor de desbetreffende verkiezingen, worden diens taken in de totstandkoming van het lijstadvies waargenomen door één van de vice-voorzitters van het Landelijk Bestuur.
3. De kandidaten worden beoordeeld op basis van het kandidatenprofiel dat door de algemene ledenvergadering is vastgesteld.
4. De plek van de kandidaat op het lijstadvies wordt eerst aan de kandidaat voorgelegd, waarna alle kandidaten gedurende vier dagen het recht hebben aan dit advies een persoonlijke reactie toe te voegen van maximaal 300 woorden, hetwelk onverbrekkelijk verbonden met het kandidatenoverzicht en lijstadvies aan de leden ter kennis wordt gebracht.
5. Over de wijze van handelen bij de totstandkoming van het lijstadvies kan tot drie dagen nadat de adviesplek aan de kandidaat is medegedeeld een geschil bij het Geschillencollege aanhangig worden gemaakt. Het Geschillencollege doet binnen zeven dagen na de hiervoor bedoelde verzending uitspraak. Het lijstadvies wordt gedurende deze periode niet aan de leden ter kennis gebracht.

Artikel 6.12 Verkiezing overige kandidaten op landelijk niveau

1. De aanmeldingstermijn voor de overige kandidaten duurt tenminste één maand en sluit uiterlijk vier maanden voor de Dag der Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet.
2. De stemming vindt plaats middels een digitale stemming. De stemming wordt niet langer dan veertien dagen opengesteld en sluit uiterlijk twee maanden voor de Dag van Kandidaatstelling. Op landelijk niveau is artikel 6.7 sub c van toepassing.

Artikel 6.13 Tussentijdse en vervroegde verkiezingen

Indien in het geval van tussentijdse en vervroegde verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal de in hoofdstuk 3 en 6 geregelde procedures wegens spoedeisendheid niet kunnen worden gevolgd, stelt het Landelijk Bestuur een verkiezingsreglement vast, waarin in ieder geval bepalingen zijn opgenomen over de samenstelling van de kandidatenlijst, congrestermijnen en verkiezingsprogramma.

Decentrale verkiezingen

Artikel 6.14 Deelnamebesluit verkiezingen op decentraal niveau

1. Voor de verkiezing van een vertegenwoordigend orgaan op decentraal niveau beslist de ledenvergadering op overeenkomstig niveau, twaalf maanden voor de verkiezingen over

- deelname aan de verkiezingen. Bij een besluit tot deelname wordt eveneens bepaald of dit zelfstandig is of in een gezamenlijke lijst met een of meerdere partijen.
2. Het Landelijk Bestuur dient binnen veertien dagen na besluit tot deelname op de hoogte te worden gesteld.
 3. Het Landelijk Bestuur beslist over toestemming tot deelname aan de verkiezingen. Indien duidelijke bezwaren bekend zijn kan het Landelijk Bestuur besluiten niet in te stemmen met deelname. Bij verkiezingen voor de gemeenteraad kan hierbij advies worden ingewonnen bij het regiobestuur. Tevens kan een besluit genomen worden onder voorwaarden. Dit besluit wordt binnen vier weken na ontvangst genomen.
 4. Deelname aan de verkiezingen voor vertegenwoordigend orgaan op enig decentraal niveau kan onder de aanduiding van de partij uitsluitend met toestemming van het Landelijk Bestuur.
 5. Bij deelname aan de verkiezing op decentraal niveau neemt de ledenvergadering de volgende besluiten:
 - a. de vaststelling van het profiel van de lijsttrekker, de overige kandidaten en, indien daartoe door de ledenvergadering besloten wordt, de politiek bestuurder;
 - b. het aanvangs- en sluitingstijdstip van aanmelding voor de kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap;
 - c. het aanvangs- en sluitingstijdstip van aanmelding voor de overige kandidaten;
 - d. het aanvangs- en sluitingstijdstip van de stemming voor lijsttrekker;
 - e. het aanvangs- en sluitingstijdstip voor de stemming voor de overige kandidaten;
 - f. het aantal ondersteuningsverklaringen voor kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap;
 - g. het instellingsbesluit voor het bepalen van de lijstadviescommissie;
 - h. het instellingsbesluit voor het bepalen van de wethouders- dan wel gedeputeerdencommissie;
 - i. de hoogte van de afdrachtregeling voor politieke vertegenwoordigers;
 - j. het instellen van een verkiezingscommissie;
 - k. het aantal lijstduwers dat door het bestuur wordt toegevoegd aan de kandidatenlijst.
 6. Voorts geldende de volgende regels voor deelname aan de verkiezing op decentraal niveau:
 - a. het minimaal te behalen percentage vermeldingen bij de stemming voor de overige kandidaten voor plaatsing op de definitieve kandidatenlijst is 5%;
 - b. het maximaal aantal kandidaten dat geplaatst wordt op een kandidatenlijst is gelijk aan het wettelijk bepaalde maximum;
 - c. de verkiezingscommissie bepaalt het minimaal en het maximaal aantal te vermelden kandidaten op het stembiljet.

Artikel 6.15 Verkiezing van de lijsttrekker op decentraal niveau

1. Op decentraal niveau duurt de aanmelding voor het lijsttrekkerschap tenminste één maand en sluit uiterlijk acht maanden voor de Dag der Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet.
2. Bij aanmelding legt de kandidaat-lijsttrekker ondersteuningsverklaringen voor.
 - a. Op decentraal niveau stelt de ledenvergadering het aantal ondersteuningsverklaringen vast.
 - b. De ondersteuningsverklaringen bestaan uit een lidnummer en (digitale) handtekening en dienen in één keer bij de kandidaatstelling gevoegd te worden.

3. De verkiezing van de lijsttrekker op decentraal niveau vindt plaats middels een digitale stemming. De stemming wordt niet langer dan veertien dagen opengesteld en sluit uiterlijk zeven maanden voor de Dag der Kandidaatstelling. De leden die één maand voor de opening van de stemming stemrecht hebben, worden in de gelegenheid gesteld hun stem uit te brengen.

Artikel 6.16 Het Lijstadvies op decentraal niveau

1. De ledenvergadering stelt een lijstadviescommissie in middels een instellingsbesluit.
2. Het lijstadvies wordt opgesteld middels een individuele lijstvolgorde. In het instellingsbesluit is opgenomen:
 - a. de samenstellers van het lijstadvies;
 - b. de opdracht aan de lijstadviescommissie.
3. De plek van de kandidaat op het lijstadvies wordt eerst aan de kandidaat voorgelegd, waarna alle kandidaten gedurende vier dagen het recht hebben aan dit advies een persoonlijke reactie toe te voegen van maximaal 300 woorden, hetwelk onverbrekkelijk verbonden met het lijstadvies aan de leden ter kennis wordt gebracht.
4. Over de wijze van handelen bij de totstandkoming van het lijstadvies kan tot drie dagen nadat het advies aan de kandidaat is verzonden een geschil bij het Geschillencollege aanhangig worden gemaakt. Het Geschillencollege doet binnen 7 dagen na de hiervoor bedoelde verzending uitspraak. Het lijstadvies wordt gedurende deze periode niet aan de leden ter kennis gebracht.

Artikel 6.17 Verkiezing overige kandidaten op decentraal niveau

1. De aanmeldingstermijn voor de overige kandidaten duurt tenminste één maand en sluit uiterlijk vier maanden voor de Dag der Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet.
2. De stemming vindt plaats middels een digitale stemming. De stemming wordt niet langer dan veertien dagen opengesteld en sluit uiterlijk twee maanden voor de Dag van Kandidaatstelling.
3. Op decentraal niveau worden de leden die een maand voor de opening van de stemming stemrecht hebben in de gelegenheid gesteld hun stem uit te brengen.
4. De kandidatenlijst voor een vertegenwoordigend lichaam omvat het aantal kandidaten, conform artikel 6.14, lid 6, sub b.

Artikel 6.18 Instellen wethouders- / gedeputeerdecommissie

1. De ledenvergadering op het betreffende niveau stelt vast op welke wijze een wethouders- dan wel gedeputeerdencommissie wordt opgesteld. Hiertoe stelt zij een instellingsbesluit vast.
2. Het instellingsbesluit omvat:
 - a. de samenstelling van de commissie;
 - b. de wijze waarop geïnteresseerden zich kunnen melden;
 - c. de wijze waarop de commissie tot haar advies komt.
3. Het advies is niet bindend en wordt ter kennis gebracht aan de betreffende fractie geldend na de verkiezingen.
4. Bij tussentijdse invulling van de functie voor wethouder dan wel gedeputeerde, is het bestuur op het betreffende niveau bevoegd het instellingsbesluit vast te stellen.

Wijze van verkiezingen personen

Artikel 6.19 Lijstduwers op de kandidatenlijst

1. De ledenvergadering kan het betreffende bestuur voorafgaand aan de interne verkiezing het mandaat geven om op de lijst lijstduwers toe te voegen. Dit mandaat kan criteria omvatten op basis waarvan de lijstduwers gezocht worden.
2. De namen van de lijstduwers dienen gelijktijdig bekend te worden gemaakt met de uitslag van de interne verkiezing voor de overige kandidaten.
3. Deze lijstduwers maken geen onderdeel uit van de interne verkiezing en worden na de vaststelling van de stemming aan de lijst van kandidaten toegevoegd. Het bestuur bepaalt hierbij de onderlinge volgorde.
4. Een kandidatenlijst kan niet uit alleen lijstduwers bestaan.

Artikel 6.20 Voorkeursacties

1. Voorkeursacties dienen te verlopen volgens richtlijnen vastgesteld door het Landelijk Bestuur. Het Landelijk Bestuur stelt, in samenspraak met de Landelijke Verkiezingscommissie, de Regeling Voorkeursacties op, welke bekend wordt gemaakt voor opening van de kandidaatstellingstermijn.
2. Het houden van voorkeursacties ten gunste van één of meer kandidaten voor functies binnen of namens de Partij is toegestaan onder de voorwaarde dat de voorkeursacties niet in strijd zijn met de zogeheten "Regeling Voorkeursacties".
3. De Landelijke Verkiezingscommissie (LVC) is verantwoordelijk voor de handhaving van deze "Regeling Voorkeursacties" en beoordeelt na ontvangst van een klacht van een belanghebbende of de voorkeursactie volgens het "Regeling Voorkeursacties" is verlopen. Indien dit niet geval is, is de Landelijke Verkiezingscommissie bevoegd om in samenspraak met het Landelijk Bestuur maatregelen te nemen. Tegen een dergelijk besluit staat tot 48 uur na bekendmaking beroep open bij het Geschillencollege, welke binnen 24 uur uitspraak doet. Hangende de uitspraak blijft de maatregel in stand.

Artikel 6.21 Wijze van verkiezen

1. Artikel 6.22 is van toepassing op het verkiezen van personen ter vervulling van plaatsen op kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen en voor de vervulling van meerdere gelijke vacatures in een bestuur of commissie op elk organisatieniveau in de partij.
2. Artikel 6.23 is van toepassing op het verkiezen van personen als lijsttrekker, lid van een bestuur, commissie of Geschillencollege op elk organisatieniveau in de partij indien geen sprake is van meerdere gelijke vacatures.
3. Indien op decentraal niveau geen permanente verkiezingscommissie is ingesteld, benoemt de ledenvergadering een verkiezingscommissie ad hoc.

Artikel 6.22 Verkiezing kandidatenlijst en vervulling meerdere gelijke vacatures

1. Alle stemgerechtigden ontvangen een lijst, waarop alle kandidaten in willekeurige volgorde zijn vermeld, alsmede een stembiljet.
2. De stemgerechtigden stemmen door op het stembiljet tenminste een minimum en ten hoogste een maximum, door de verkiezingscommissie te bepalen, aantal namen van verschillende kandidaten te noteren in volgorde van hun voorkeur. Indien het betreft een verkiezing ter vervulling van vacatures in een bestuur of commissie, is het aantal namen dat ten hoogste op het stembiljet mag worden genoteerd gelijk aan het aantal te vervullen vacatures.

3. De stembiljetten worden bij de desbetreffende verkiezingscommissie ingeleverd en geteld.
4. De verkiezingscommissie bepaalt de uitslag als volgt:
 - a. Aan op de stembiljetten als eerste voorkeur aangegeven kandidaten wordt een stemwaarde toegekend, die overeenkomt met het aantal namen dat ten hoogste op het stembiljet mag worden ingevuld. Van de als eerstvolgende voorkeur aangegeven kandidaat wordt een stemwaarde toegekend die één minder bedraagt, en zo vervolgens. De aan elke kandidaat aldus toegekende stemwaarden worden bijeen geteld.
 - b. De kandidaat, die het hoogste stemwaarde totaal verwerft, wordt als eerste gekozen, c.q. vervult de eerste plaats op de lijst. De kandidaat die het op één na hoogste stemwaarde totaal verwerft wordt als tweede gekozen, c.q. vervult de tweede plaats op de lijst, en zo vervolgens, totdat zoveel kandidaten zijn gekozen als er vacatures, c.q. plaatsen op de lijst te vervullen zijn.
 - c. Hebben twee of meer kandidaten hetzelfde stemwaarde totaal, dan is van hen gekozen de kandidaat, die het grootste aantal malen als eerste voorkeur op een stembiljet is vermeld; indien dit aantal gelijk is, is van hen gekozen de kandidaat die het grootste aantal malen als tweede voorkeur is vermeld, en zo vervolgens.
5. Een stembiljet is geldig als het is ingevuld conform het tweede lid. Indien op het stembiljet een niet-kandidaat is aangegeven, wordt het geacht deze informatie niet te bevatten. Als een kandidaat op één stembiljet meerdere malen is aangegeven, wordt daarvan slechts de hoogste voorkeur in aanmerking genomen. Indien op een stembiljet een voorkeur zodanig is aangegeven, dat twijfel ontstaat ten aanzien van de bedoeling van de betrokken kiesgerechtigde, wordt deze voorkeur van onwaarde geacht. In alle andere gevallen, die afwijken van het bepaalde in het derde lid bepaalt de verkiezingscommissie ten aanzien van de geldigheid.
6. In een zitting binnen 48 uur na sluiting van een stemming stelt de verkiezingscommissie de uitslag vast. Van de uitslag wordt een proces verbaal gemaakt volgens een door de Landelijke Verkiezingscommissie vastgesteld model. Bij het bepalen van de uitslag van de stemming worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen, die voor de sluitingsdatum van de stemming zijn ontvangen. Het proces verbaal wordt binnen 24 uur na de zitting met de kandidaten gedeeld.

Artikel 6.23 Verkiezing lijsttrekker en vervulling één vacature besturen en commissies

1. Gestemd wordt door op het stembiljet een of meer kandidaten te noteren, in volgorde van voorkeur. Op het stembiljet wordt de mogelijkheid gegeven blanco te stemmen. Een stembiljet geldt in eerste instantie als een stem van de eerste voorkeur. Een kandidaat met meer dan de helft der geldige stemmen is gekozen.
2. Indien geen kandidaat aan deze voorwaarde voldoet wordt de kandidaat met het geringste aantal biljetten afgewezen. Hebben tenminste twee kandidaten een zelfde geringste aantal biljetten, dan wordt door loting bepaald welke kandidaat wordt afgewezen. Elk van de biljetten voor de afgewezen kandidaat wordt toegekend aan de erop genoemde kandidaat van eerstvolgende voorkeur, die nog niet is afgewezen. Biljetten waarop geen verdere voorkeur wordt genoemd, zijn uitgeput. Een kandidaat met meer dan de helft van de niet uitgeputte biljetten is gekozen.

Artikel 6.24 Aantal kandidaten gelijk aan aantal vacatures

Gestemd wordt door op het stemformulier voor of tegen in te vullen. De kandidaat is verkozen indien op meer dan de helft van de geldige stemmen voor de kandidaat is gestemd. Als geen voorkeur is aangegeven, wordt het stembiljet niet meegenomen voor het bepalen van de uitslag voor die verkiezing.

Hoofdstuk 7 Het Politiek Programma

Artikel 7.1 Het politieke programma

1. Het politieke programma van de Partij bestaat uit:
 - a. de door het congres vastgestelde Uitgangspunten van de Partij;
 - b. de congresuitspraken over majeure politieke thema's;
 - c. de verkiezingsprogramma's ten behoeve van de verkiezingen voor de direct gekozen vertegenwoordigende lichamen.
2. Het Landelijk Bestuur is verantwoordelijk voor het voorleggen van ontwerp teksten van (delen van) het politieke programma aan het congres. Het congres kan het Bestuur machtigen bedoelde ontwerp teksten ter goedkeuring in plaats van ter vaststelling voor te leggen.

Artikel 7.2 De landelijke programmacommissie

1. Er is een door het Landelijk Bestuur ingestelde landelijke programmacommissie ten behoeve van het politieke programma en het verkiezingsprogramma op landelijk en Europees niveau.
2. De ten hoogste zeven leden van de commissie worden door het Landelijk Bestuur benoemd en ontslagen. Indien en zolang de landelijke programmacommissie belast is met de voorbereiding van een landelijk verkiezingsprogramma, draagt het Landelijk Bestuur de verantwoordelijkheid voor vertegenwoordiging van de betrokken fracties in de commissie. De commissie werkt in overeenstemming met het Landelijk Bestuur en kan door het Landelijk Bestuur worden belast met het adviseren aan het congres omtrent in te dienen en ingediende resoluties, moties en amendementen.

Artikel 7.3 Taken van de landelijke programmacommissie

1. De landelijke programmacommissie heeft tot taak:
 - a. het ontwerpen van het conceptverkiezingsprogramma ten behoeve van de verkiezingen op landelijk niveau;
 - b. het voorleggen hiervan aan het Landelijk Bestuur, teneinde dit bestuur in de gelegenheid te stellen een voorstel aan het congres voor te leggen;
 - c. het ter vergadering adviseren aan de leden omtrent de ingediende moties en amendementen inzake het verkiezingsprogramma.
2. De commissie is bovendien belast met de bewaking van de samenhang van het politieke programma en gebruikt dit als toetsingskader voor de beoordeling van "actuele politieke moties" tijdens een congres en voor de vastgestelde verkiezingsprogramma's.

Artikel 7.4 Verkiezingsprogramma voor de Staten-Generaal

1. Het verkiezingsprogramma bevat het beleid dat de Partij in een periode van vier jaar wenst te verwezenlijken, is geldig voor die periode en kan tussentijds niet worden gewijzigd. Het eerste inleidende hoofdstuk, de eerste inleidende paragrafen per hoofdstuk en de financiële verantwoording zijn niet amendeerbaar, tenzij anders besloten door het Landelijk Bestuur. Deze onderdelen kunnen standpunten in algemene termen bevatten maar mogen niet in strijd zijn met of een aanvulling geven op de rest van het programma, dan wel een bijzondere interpretatie daarvan. Het congres heeft het recht via moties aan te geven welke profileringspunten in deze inleidingen naar voren dienen te worden gebracht.
2. Het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld ten behoeve van de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, doch is van overeenkomstige betekenis voor de Eerste Kamer der Staten-Generaal.
3. Kandidaten voor het lidmaatschap van de Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn gehouden het verkiezingsprogramma naar beste vermogen uit te voeren.

Artikel 7.5 Verkiezingsprogramma voor het Europees Parlement

1. Het Europees verkiezingsprogramma bevat het beleid dat de Partij in een periode van vijf jaar wenst te verwezenlijken, is geldig voor die periode en kan niet tussentijds worden gewijzigd. Het eerste inleidende hoofdstuk, de eerste inleidende paragrafen per hoofdstuk en de financiële verantwoording zijn niet amendeerbaar, tenzij anders besloten door het Landelijk Bestuur. Deze onderdelen kunnen standpunten in algemene termen bevatten, maar mogen niet in strijd zijn met of een aanvulling geven op de rest van het programma, dan wel een bijzondere interpretatie daarvan. Het congres heeft het recht via moties aan te geven welke profileringspunten in deze inleidingen naar voren dienen te worden gebracht.
2. Het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld ten behoeve van de verkiezingen van het Europees Parlement. Kandidaten voor het lidmaatschap van het Europees Parlement zijn gehouden het verkiezingsprogramma naar beste vermogen uit te voeren.
3. Het Europees verkiezingsprogramma mag niet in strijd zijn met het verkiezingsprogramma voor het Nederlands Parlement behoudens een uitdrukkelijk daarover genomen besluit van het congres, en geldt – voor zover van toepassing – als aanvulling op het verkiezingsprogramma van de Europese politieke partij waarbij D66 is aangesloten.

Hoofdstuk 8 Financiën

Artikel 8.1 Contributie

1. Het contributiejaar vangt aan op de startdatum van het lidmaatschap.
2. De contributies worden geïnd door de penningmeester van het Landelijk Bestuur, die ervoor zorg draagt dat de leden tijdig een verzoek tot betaling ontvangen en bij niet betaling ten minste eenmaal aan hun verplichting worden herinnerd.

Artikel 8.2 Contributiebetaling

1. De contributie dient te zijn voldaan binnen 14 dagen na het vastgestelde betaalmoment. Wanneer er niet binnen 28 dagen na het vastgestelde betaalmoment is voldaan aan de contributieplicht, zal het stemrecht van het lid worden opgeschort. Hiervan wordt aan het lid mededeling gedaan.
2. De betaling van de contributie kan in termijnen plaatsvinden.
3. De termijn wordt geacht te zijn verstreken, indien een jaar na ontvangst van het betalingsverzoek niet aan de contributieverplichting is voldaan. Het betreffende lid ontvangt hiervan uiterlijk een maand van tevoren schriftelijk bericht.

Artikel 8.3 Afdracht door politieke ambtsdragers

1. Leden die een functie bekleden in vertegenwoordigende lichamen en benoemde bestuursfuncties die voortvloeien uit het lidmaatschap van de Partij, zijn een afdracht verschuldigd.
2. De in lid 1 bedoelde afdracht bedraagt 3% van het politieke inkomen uit bedoelde functie, danwel een vast bedrag van 3%, minus de vaste onkostenvergoeding, vakantiegeld en eventuele eindejaarsuitkering.
3. Op decentraal niveau kan de ledenvergadering een hoger percentage voor afdracht vaststellen. Dit besluit wordt genomen bij het deelnamebesluit voor de verkiezing(en) van het vertegenwoordigend orgaan en wordt geëffectueerd bij aanvang van de nieuwe zittingstermijn van het orgaan.
4. Kandidaten verklaren middels het kandidaatstellingsformulier akkoord te zijn met de afdrachtregeling en aan de daaruit voortvloeiende financiële verplichtingen op tijd te zullen voldoen.

Artikel 8.4 Donateurs

Donateurs zijn allen die geen gewoon lid zijn van de Partij en jaarlijks vrijwillig bijdragen aan de geldmiddelen van de Partij. Aanmelding als donateur geschiedt bij het Landelijk Bureau.

Artikel 8.5 Financiële verantwoording

1. Jaarlijks biedt het Landelijk Bestuur het congres een begroting voor het komende jaar, een contributieregeling voor het komende jaar, een regeling voor de financiële bijdrage aan de regio's en de afdelingen ter vaststelling aan.
2. Jaarlijks biedt het Landelijk Bestuur het Congres een financieel meerjarenbeeld ter kennisgeving aan.
3. Jaarlijks na afloop van het kalenderjaar laat de penningmeester de boeken van de vereniging controleren door een door het Landelijk Bestuur aangewezen registeraccountant. Het rapport van deze accountant wordt terstond overhandigd aan het Landelijk Bestuur en de financiële commissie. De jaarrekening dient uiterlijk binnen een half jaar na het einde van het boekjaar door het Landelijk Bestuur te zijn vastgesteld en wordt onmiddellijk na vaststelling, vergezeld van het accountantsrapport gedurende tenminste een half jaar voor de leden op het Landelijk Bureau ter inzage gelegd.
4. Tijdens het congres wordt de jaarrekening aan het Congres aangeboden. Op het congres stelt het Landelijk Bestuur het exploitatieoverzicht over het afgelopen jaar en de balans aan de orde. Tevens verzoekt het Bestuur het Congres om, op advies van de Financiële Commissie, het Landelijk Bestuur décharge te verlenen over het gevoerde financiële beleid van het afgelopen jaar.

5. De toelichting op de jaarrekening bevat onder meer een lijst van alle vrijwillige schenkingen aan de Partij boven het bedrag dat de wet financiering politieke partijen voorschrijft, op de manier die deze wet voorschrijft. Hierbij wordt opgemerkt als de gift is gegeven via een ander rechtspersoon of in natura.
6. Bij aanbidding van de jaarrekening legt het Landelijk Bestuur verantwoording af over de besteding van het verkiezingsfonds en verschaft inzicht in de voorgenomen besteding van dit fonds.

Artikel 8.6 Bijdragen aan regio's en afdelingen

Het Landelijk Bestuur betaalt de door het Congres vastgestelde bijdrage uit de contributiegelden aan een regio of afdeling over enig jaar aan deze regio of afdeling niet eerder uit dan:

- a. het Landelijk Bestuur de door de ledenvergadering van de regio of afdeling goedgekeurde jaarrekening over het voorgaande jaar is ontvangen; en
- b. de afdeling of regio een bankrekening heeft binnen het Landelijk afgesloten bankpakket.

Artikel 8.7 De landelijke financiële commissie

1. De landelijke financiële commissie heeft tot taak toezicht uit te oefenen op het financieel beheer van het Landelijk Bestuur en de penningmeester gevraagd of ongevraagd te adviseren inzake financiële aangelegenheden.
2. De commissie heeft ook tot taak advies uit te brengen aan het congres inzake de goedkeuring en vaststelling van de begroting, de jaarrekening, het meerjarenbeeld en de overige financiële aangelegenheden.
3. De leden van de commissie kunnen te allen tijde kennis nemen van de financiële bescheiden van de partij en zich laten inlichten door de penningmeester over de stand van zaken.
4. De commissie heeft bovendien tot taak te beslissen omtrent décharge van een regio- of afdelingsbestuur, indien de betrokken ledenvergadering nalaat décharge te verlenen.

Artikel 8.8 Bevoegdheden van de landelijke financiële commissie

1. De landelijke financiële commissie heeft het recht wanneer veranderende omstandigheden daartoe aanleiding geven, bepaalde posten uit de (deel)begroting geheel of gedeeltelijk te blokkeren.
2. Uitgaven ten laste van begrotingsposten, waar door de commissie een beperking tot het doen van uitgaven, dan wel het aangaan van verplichtingen is aangebracht, behoeven eveneens vooraf de schriftelijke goedkeuring van de financiële commissie.
3. Indien de gevraagde goedkeuring wordt geweigerd, is het Landelijk Bestuur, na overleg met de commissie, bevoegd om het besluit van deze commissie terzijde te stellen en de goedkeuring alsnog te verlenen. Een dergelijk besluit wordt schriftelijk en gemotiveerd direct aan de commissie en vervolgens aan het eerstvolgende congres bekendgemaakt.

Artikel 8.9 Financiën op decentraal niveau

1. Op decentraal niveau stelt de ledenvergadering, bij voorkeur permanent, een kascommissie in.
2. De kascommissie is belast met het toezicht op het door het bestuur gevoerde financiële beleid en brengt verslag uit aan de ledenvergadering.
3. Het bestuur stelt zo spoedig mogelijk na de verkiezingen een sluitende meerjarenbegroting op tot aan de eerstvolgende verkiezingen voor het politieke orgaan op dat niveau.
 - a. Deze meerjarenbegroting wordt ter goedkeuring aan de ledenvergadering voorgelegd.
 - b. De meerjarenbegroting wordt ieder jaar tezamen met de verantwoording over het voorgaande jaar naar het Landelijk Bureau toegezonden.

- c. Het opgetelde resultaat van de vier jaren tussen twee verkiezingen in dient positief te zijn, maar voor een individueel jaar kan een negatief resultaat begroot worden. Indien hiervan wordt afgeweken, moet de Ledenvergadering van de afdeling of regio, én de Landelijk Penningmeester, hier expliciet toestemming voor verlenen.
4. Jaarlijks legt het bestuur een begroting voor het komende jaar ter goedkeuring aan de ledenvergadering voor.
5. Jaarlijks na afloop van het kalenderjaar legt het bestuur de jaarrekening daarvan, inclusief een toelichting, ter goedkeuring aan de ledenvergadering voor.
 - a. De toelichting bevat tevens, zonder vermelding van namen, een overzicht van alle schenkingen boven het bedrag dat de Wet Financiering Politieke Partijen voorschrijft.
 - b. De ledenvergadering verleent aan het bestuur décharge over het gevoerde beheer nadat de kascommissie hierover aan de ledenvergadering heeft gerapporteerd en als zodanig heeft geadviseerd.
 - c. De kascommissie volgt standaard het landelijk 'protocol kascommissie'.
6. Het bestuur zendt de goedgekeurde jaarrekening en begroting voor het volgende jaar naar het Landelijk Bureau, niet later dan tweeënhalve maand na het afloop van het begrotingsjaar. De jaarrekening en de begroting wordt aangeleverd in het standaard format, zoals door het Landelijk Bureau is opgesteld.
7. Facturen en declaraties van vijfhonderd euro of meer worden door zowel de penningmeester als de voorzitter voorzien van een handtekening ter goedkeuring.

Hoofdstuk 9 Beroep bij het Geschillencollege

Artikel 9.1 Het instellen van beroep

1. Zodra een beroep wordt ingesteld, wordt de andere partij hier zo spoedig mogelijk over geïnformeerd.
2. De leden en de toegevoegd secretaris van het Geschillencollege verstrekken geen verdere informatie over aanhangige beroepen, noch aan het Landelijk Bestuur, noch aan derden die niet bij het beroep betrokken zijn.
3. Iedere partij in een beroepsprocedure dient steeds zijn eigen kosten te dragen.

Artikel 9.2 Beroeps- en uitspraaktermijn

1. Een gemotiveerd beroepschrift dient binnen vier weken na de bekendmaking van de beslissing als bedoeld in artikel 21 van de Statuten bij het Geschillencollege te worden ingediend. De Kamer doet uitspraak uiterlijk zes weken na ontvangst van het beroepschrift. De Kamer heeft de mogelijkheid deze termijn met maximaal zes weken te verlengen indien het voorgelegde geschil dit vergt.
2. In afwijking van het voorgaande gelden in de nagenoemde gevallen de volgende beroeps- en uitspraaktermijnen die afwijken van deze termijnen:
 - a. dispensatieverzoek als bedoeld in artikel 4.5 lid 7: de beroepstermijn bedraagt drie dagen na bekendmaking, het Geschillencollege doet binnen zeven dagen na ontvangst van het beroepschrift uitspraak;
 - b. besluit inzake kandidaatstelling als bedoeld in artikel 6.4, lid 9: uiterlijk drie dagen na verzending van het bericht van niet-acceptatie kan beroep worden ingesteld bij het Geschillencollege, dat uiterlijk binnen 7 werkdagen uitspraak doet;
 - c. wijze van handelen bij de totstandkoming van het lijstadvies als bedoeld in artikel 6.11 respectievelijk artikel 6.16: tot 72 uur nadat de adviesplek aan de kandidaat is medegedeeld, kan een beroep worden ingesteld bij het Geschillencollege, dat binnen zeven dagen na de hiervoor bedoelde verzending een uitspraak doet;
 - d. afwijzing van actuele politieke moties als bedoeld in artikel 3.10, lid 1: 24 uur om tegen dit besluit in beroep te gaan, waarna het Geschillencollege binnen 72 uur uitspraak dient te doen;
 - e. procedurele onvolkomenheden bij e-voting op amendementen, zoals bedoeld in artikel 3.12, lid 6 t/m 9: Er geldt een termijn van 48 uur om tegen dit besluit in beroep te gaan, waarna het Geschillencollege binnen 72 uur uitspraak dient te doen;
 - f. besluit van de Landelijke Verkiezingscommissie als bedoeld in artikel 6.2 lid 1: Er geldt een beroepstermijn van 24 uur, waarna het Geschillencollege binnen 72 uur uitspraak dient te doen.

Artikel 9.3 Het vooronderzoek

1. Het beroepschrift wordt zo spoedig mogelijk aan de voorzitter van het Geschillencollege gestuurd, die eerst nagaat of het College bevoegd is om op het beroep te beslissen en of het beroepschrift, gelet op de daarop van toepassing zijnde regelgeving, tijdig is ingediend.
2. Indien niet wordt voldaan aan het bepaalde in het vorige lid kan de voorzitter gemotiveerd het beroep buiten behandeling stellen. De voorzitter zendt een afschrift van deze beslissing zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen twee weken aan de betrokkenen.
3. Voordat een Kamer ingesteld wordt, kan de voorzitter proberen de partijen te verzoenen. Als een verzoeningspoging niet tot resultaat leidt, maakt de voorzitter geen deel uit van de Kamer die het beroep behandelt.
4. De toegevoegd secretaris zendt verweerder het beroepschrift en stelt verweerder in de gelegenheid de op de beslissing betrekking hebbende stukken en – behalve in

spoedeisende gevallen – een verweerschrift in te dienen. De stukken en het verweerschrift worden aan de indiener van het beroepschrift gezonden.

Artikel 9.4 De leden van de behandelende Kamer

1. De behandeling van de zaak vindt plaats door een uit het College samengestelde Kamer. De Kamer hoort partijen (of hun vertegenwoordigers) in elkaars aanwezigheid. De Kamer bestaat uit drie leden die niet persoonlijk betrokken zijn bij het aanhangige beroep zodat hun onpartijdigheid geen gevaar loopt. Een zodanige persoonlijke betrokkenheid wordt steeds aangenomen bij:
 - a. bloed- en aanverwantschap;
 - b. het bestaan van een dienstverband;
 - c. een beslissing in beroep bij ontzetting, waarbij een lid van de Kamer al betrokken is geweest.
2. Bij twijfel over de persoonlijke betrokkenheid beslist de voorzitter.
3. Door een partij kan tot uiterlijk drie dagen voor de mondelinge behandeling bezwaar worden gemaakt tegen een lid van de Kamer dat bij het beroep of een van de partijen zodanig persoonlijk is betrokken, dat de onpartijdigheid gevaar loopt. De gemotiveerde beslissing tot uitsluiting van een lid van een Kamer wordt op een zodanig tijdstip genomen, dat de reeds geplande behandeling doorgang kan vinden.

Artikel 9.5 Zorgvuldige behandeling

De voorzitter van de Kamer draagt met inachtneming van dit hoofdstuk en het door het Geschillencollege vastgestelde reglement van orde zorg voor een zorgvuldige behandeling waarin partijen gelijke kansen hebben om hun standpunten toe te lichten.

Artikel 9.6 De uitspraaktermijn

1. Onverminderd het elders in dit reglement bepaalde doet de Kamer uitspraak binnen uiterlijk tien werkdagen na ontvangst van het beroepschrift indien het een beslissing inzake een kandidaatstellingsprocedure betreft; in het geval van tussentijdse verkiezingen doet de Kamer uitspraak uiterlijk op de vijftiende dag na het Koninklijk Besluit.
2. Indien een tijdige indiening van de kandidatenlijst een snellere uitspraak noodzakelijk maakt, wordt de uitspraaktermijn dienovereenkomstig ingekort.

Artikel 9.7 De uitspraak en het beroep tegen de uitspraak

1. De Kamer beslist bij voltalligheid naar redelijkheid en billijkheid met inachtneming van de Statuten en de van toepassing zijnde reglementen.
2. De schriftelijke uitspraak bevat een schriftelijke motivering voor de beslissing. Het dictum van de uitspraak wordt onverwijld aan partijen medegedeeld.
3. Indien een van de partijen meent dat aan de procedurele vereisten, vervat in dit hoofdstuk niet is voldaan, en daardoor benadeeld te zijn, dient binnen vierentwintig uur nadat het dictum van de uitspraak aan betrokkene is medegedeeld, "beroep" te worden ingesteld bij de voorzitter van het Geschillencollege, dan wel diens plaatsvervanger indien de voorzitter deel heeft uitgemaakt van de Kamer. Deze stelt onverwijld een onpartijdig onderzoek in naar de gevolgde procedure en vervolgens beslist hij:
 - a. òf tot handhaving van de beslissing van de Kamer;
 - b. òf tot heropening van de procedure door een nieuwe Kamer.

Artikel 9.8 De mededeling van de uitspraak

1. Iedere uitspraak wordt op verzoek van partijen binnen vier weken nadat de Kamer heeft beslist aan partijen medegedeeld. Het Landelijk Bestuur wordt tegelijkertijd van de uitspraak op de hoogte gesteld.
2. Indien de beslissing een interpretatie van de Statuten of het Huishoudelijk Reglement inhoudt, wordt deze interpretatie op de website gepubliceerd.

Artikel 9.9 Rechtskracht

Alle uitspraken en beslissingen hebben onmiddellijke rechtskracht tussen partijen. Beslissingen die een interpretatie inhouden van de Statuten, het Huishoudelijk Reglement of enig van toepassing zijnd reglement zijn bindend voor ieder die het aangaat, zolang het congres onderscheidenlijk de ledenvergadering die het reglement heeft vastgesteld niet anders beslist.

Artikel 9.10 Publicatie op de website

Het Geschillencollege heeft het recht de uitspraak en omschrijving van de aan haar voorgelegde beroepen met inachtneming van de privacy te publiceren op de website en daarnaar in het partijblad te verwijzen.

Hoofdstuk 10 Commissie Integriteitsonderzoeken

Artikel 10.1 De commissie

1. De Commissie Integriteitsonderzoeken is een landelijke commissie, zoals omschreven in artikel 4.3 lid 1 sub c.
2. De Commissie Integriteitsonderzoeken is bevoegd meldingen van (mogelijke) integriteitsschendingen in ontvangst te nemen, te onderzoeken en daarover adviezen te verstrekken aan het Landelijk Bestuur. De commissie kan een melding over een (mogelijke) integriteitsschending ook niet-ontvankelijk verklaren. Tegen het besluit van (niet)-ontvankelijkheid staat geen beroep open bij het Geschillencollege.
3. De Commissie Integriteitsonderzoeken bestaat uit maximaal negen leden. Zij worden door het Landelijk Bestuur benoemd voor een periode van drie jaar. Deze periode kan tweemaal met drie jaar worden verlengd.
4. Meldingen van (mogelijke) integriteitsschendingen kunnen schriftelijk worden gedaan.

Hoofdstuk 11 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 11.1 Publicatie van statuten en reglementen op de website

1. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor publicatie op de website van de Statuten en dit Huishoudelijk Reglement alsmede van:
 - a. de Statuten van de in artikel 4.3 bedoelde rechtspersonen;
 - b. het redactiestatuut van het Partijblad, vast te stellen door het Landelijk Bestuur;
 - c. het reglement van de Bestuurdersvereniging, vast te stellen door de algemene ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging;
 - d. het reglement van orde van het Geschillencollege, vast te stellen door het Geschillencollege, alsmede in uitspraken van een Kamer van dat College opgenomen interpretaties van de Statuten of het Huishoudelijk Reglement;
 - e. het standaardreglement voor afdelingen;
 - f. het standaardreglement voor regio's;
 - g. het standaardreglement voor de thema-afdeling.
2. Indien het Landelijk Bestuur of enige daartoe bevoegde commissie op grond van enige bepaling over het Huishoudelijk Reglement een regeling of aanwijzing heeft opgesteld of ter uitvoering of uitwerking van bepalingen in dit reglement nadere regels stelt, wordt deze eveneens op de website gepubliceerd.

Artikel 11.2 Inwerkingtreding en aanpassing door Besluitvormingscommissie

1. Wijzigingen in dit reglement treden in werking veertien dagen nadat het congres deze wijzigingen heeft vastgesteld.
2. De landelijke Besluitvormingscommissie past zo nodig de in hoofdstuk 1 opgenomen definities en begrippen, de toelichtende teksten onder de hoofdstuktitels, de nummering van artikelen alsmede de in dit reglement opgenomen verwijzingen naar andere bepalingen uit de Statuten of dit reglement aan de inhoud van de Statuten en dit reglement aan.

Artikel 11.3 Overgangsbepaling ten behoeve van PS2023

1. Voor het proces in aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen 2023, en enkel voor dit proces, gelden de artikelen 4.5, 6.1, 6.2, 6.4, 6.12, 6.13, 6.15, 6.16, 6.17, 6.18, 6.20, 6.22, 10.2 lid 2 zoals deze zijn opgenomen in het Huishoudelijk Reglement van februari 2021.
2. Dit artikel vervalt van rechtswege op 17 maart 2023.